KADERDENK SAYILAR

HAKAN ÖZTUNÇ

KADERDENK
SAYILAR

KADERDENK SAYILAR

HAKAN ÖZTUNÇ

KADERDENK SAYILAR

Editör
Aslı KAPLAN

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ
Ali ÖZER

Kapak
Engin ÇİFTÇİ

Sayfa Düzeni
Bekir YILDIZ

ISBN
978-975-9093-32-7

Yayın Numarası
31

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan A.Ş.
TS EN ISO 9001:2000
Ser No: 300-01
Sarnıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir / İZMİR
Tel: (0232) 274 22 15
Şubat 2011

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey / İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Altın Burç Yayınları
Bulgurlu Mahallesi Bağcılar Caddesi No: 1
34696 Üsküdar / İSTANBUL
Tel: (0216) 522 11 44 Fax: (0216) 522 11 78
www.altinburcyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

Oyunların Matematik Dilinde
Çözümlemeleri

Bildiğini bilenin arkasından git.
Bildiğini bilmeyeni uyandır.
Bilmediğini bilene sen öğret.
Bilmediğini, bilmeyenden kaçın.

Anonim

Yarışmada...

Evet, arkadaşlar! Sessizliği koruyalım. Zira okulumuzun '5. Geleneksel Beyin Geliştirme Yarışması'nın son sorusuna gelmiş bulunmaktayız. Hepimizin de bildiği gibi beş senedir okulumuzda düzenlenen yarışma sonucuna göre başarılı olan arkadaşlarımız önce bölge sonra da buradaki başarılarına göre ülke çapında okulumuzu temsile hak kazanacaklardır. Bildiğiniz üzere dört takımla başlayan yarışma maratonu, iki takımın elenmesiyle iki takım arasında geçmektedir. Aslında her iki takımın elemanları da yarışmaya gitmeye şimdiden hak kazanmışlardır. Çünkü gerek bölge gerek ülke çapındaki yarışmalarda altı kişilik bir takıma ihtiyaç vardır. Bu takım üç asil, üç yedek yarışmacıdan meydana gelir. Yarışma günü hastalık gibi olağan olmayan durumlarda bir yarışmacının gelememesi hâlinde yerine yedek yarışmacının geçmesi düşünülmüştür. Sizlerden öncelikle her iki takımı alkışlamanızı rica ediyorum. Onlar bunu hak ettiler!

Okulun konferans salonunda alkış tufanı koptu.

– Tamam, tamam iki takıma da başarılar dileyerek son sorumuza geçmeden önce size tuttuğunuz takımı desteklemeniz için süre tanıyorum. Fakat ricamı yine tekrarlıyorum. Şimdiye kadar hep iyi tezahürat yaptınız, teşekkürler. Lütfen bu üç dakikalık sürede de kötü tezahürat yapmayın. Süreniz başladı.

Müdür yardımcısı sözlerini bitirir bitirmez çok büyük alkış aldı ve bütün salon hep bir ağızdan,

"Orhan Hoca sen bizim her şeyimizsin! Orhan Hoca sen bizim her şeyimizsin!'' diyerek müdür yardımcısı Orhan Bey'e sevgi gösterisinde bulundular. Bu şekilde bir iki kere bağırdıktan sonra herkes kendi takımına destek vermeye başladı.

– Çok heyecanlandım. Ben bu kadar heyecana gelemem. Açlıktan da gözlerim kararıyor. Bir de bu heyecan beni fena yaptı, dedi Çağatay.

Hakkı biraz da bozularak,

– Sen de her fırsatta mideni düşünüyorsun. Boşver mideni de Emre'ye, Merve'ye tezahürat yapalım. Gerçi bu kilolu hâlinle zor ama... Zaten Orhan Hoca üç dakika demişti.

İkisi birden kalabalığın gürültüsüne katıldılar.

– İmparator Emre! İmparator Emre!

Sahnede yarışmacılarda da heyecan son haddindeydi.

– Arkadaşlar ben çok heyecanlıyım, ne yapacağız? Ya son soruyu bilemezsek?

Merve bu sefer soğukkanlılığını koruyamamıştı. Bir bürokrat kızıydı... Onun için duygularını göstermemeyi marifet sayardı. Ona göre bir hanımefendi daima kendini kontrol etmesini bilmeliydi. Vakur duruşu ona 'Osmanlı Hanımefendisi' havası katıyordu. Küt kesilmiş ne uzun ne kısa sarı saçları,

hafif çilli yüzü ve ilk bakışta burnundan kıl aldırmayan biri olarak algılanan tavırlarına rağmen bu görünen aldatıcı taraftı. Onu biraz yakından tanıyan hemen herkeste hanfendiliğinden ötürü anne babasını kutlama hissi uyanırdı.

– Ne yapalım ölüm yok ya ucunda!

Çetin bunu her zamanki vurdumduymazlığıyla söylemişti. Zeki bir gençti Çetin. Zekâsına güvendiğinden midir bilinmez bir o kadar da umursamaz ve dağınıktı. Hani dünya yansa kılı kıpırdamaz derler ya, o türden. Zaten Salih Öğretmen onu zekâsına ve soğukkanlılığına güvenerek yarışmaya sokmuştu. Sınıf ve matematik öğretmenleri Salih Öğretmen, Emre ve Merve'nin yanına Çetin'i de katarak yarışma ekibini tamamlamıştı. Merve'nin çalışkanlığı ve tuttuğunu koparan azmi, Emre'nin sayı oyunları ve matematiksel işlemlerdeki tartışılmaz üstünlüğü düşünülecek olursa Çetin'in bu ekibe girmesi sürpriz bile sayılabilirdi. Hatta Çetin ne Emre gibi Bölge Matematik Olimpiyatlarında altın madalya almıştı– bu yüzden Emre'nin okuldaki lakabı imparatordu– ne de Merve gibi okulun birincisiydi. Aceleci olmaması, öğrenciler arasındaki tabiri ile 'cool' duruşu ve kıvrak zekâsına bakılarak seçilmiş olmalıydı. Fakat Çetin'in bu rahat tavırları Merve'yi çileden çıkartmaya yetiyordu. Arayı bulmak ise Emre'ye kalıyordu:

– Ucunda ölüm yok tabii ama biz yine de elimizden geleni yapalım. Bilgiç Dede her zaman, 'İnsan, emek ve gayretinin neticesinden başka şey elde edemez. Bu gayretin semeresi de ileride ortaya çıkacaktır.' der. Biz bize düşeni yapalım, gerisi kısmet...

Yaşına göre olgun olan Emre mantıklı orta yollar bulmaya gayret ederdi.

Emre aslında arkadaşı Hakkı'nın dedesini, yani Bilgiç Dedeyi çok sever, devamlı onun hikmetli sözlerinden alıntılar yapardı. Hakkı'nın uzun boyu ve sıska yapısı olsa da Emre ile ikisinin kumral saçları ve ela gözleri sebebiyle amca çocukları olarak bile algılandıkları olurdu. Hakkı'nın uzun yüzü ve çilleri onu Emre'den ayırsa da küçük ayrıntılar ilk başta çoğu kimsenin dikkatini çekmezdi. Hele Emre'nin Bilgiç Dede'den yaptığı alıntılarla benzerlik daha da kuvvetlenirdi. Bu duruma alışan arkadaşları da şaka yollu 'Şu hâle Bilgiç Dede ne buyurur?' diye takılırlardı. Emre bu tür takılmaları hoş görse de, Hakkı kendi dedesinin adını duyunca dayanamaz, takılanlara ani ve sert cevaplar vermekten geri durmazdı.

Bu arada Orhan Hoca'nın verdiği süre sona ermişti.

"Bir anlamda son sorunuzu soruyorum arkadaşlar. Eğer bu sorunun sonunda da eşitlik bozulmazsa yedek bir soru soracağım ve yedek sorunun diğerlerinden farklı olacağını da şimdiden belirteyim. Şimdi soruyu sormadan son kez hatırlatıyorum, üç dakika süreniz var. Her soruda olduğu gibi birinci okumadan sonra süre işlemeye başlayacak, anlaşılmayan bir yer olmasın diye ikinci okuma yapılacak. Evet, her iki takıma da başarılar dileyerek soruyu soruyorum.

Konferans salonunda nefesler tutulmuş, herkes soruyu dinliyordu. Soru biter bitmez hafif bir uğultu oluştu. Soru hakkında kısık sesle de olsa fikir yürütenlerin sesleri birleşmiş ufak çaplı bir uğultu oluşturmuştu. Orhan Hoca hemen müdahale edince ses kesildi.

Emre, Merve ve Çetin soruyu ayrı ayrı çözdüler. Cevaplarını karşılaştırdılar, sonuçlar aynıydı. Merve grubun sözcüsü olarak cevabı hem ellerindeki karta yazdı, hem de sıra kendilerine geldiğinde, kartı göstererek salona okudu. Cevapları

doğruydu. Fakat karşı takımın da cevabı doğruydu. Son soruya kadar süren çekişme bütün salonu coşturmuştu. Öğrenciler sevinçle kendi takımlarını destekliyorlardı. Konferans salonu âdeta çekişmeli bir maçın oynandığı kapalı spor salonuna dönmüştü.

– Hakkı, bu kadar heyecan bana yeter! Açlıktan şimdi düşüp bayılacağım. Ben gidip iki sandviç alıyorum. Sen bana neler olduğunu anlatırsın.

– Çağatay olur mu hiç, bu kadar obur olma! Şunun şurası son soru, bak gidersen neler olduğunu anlatmayacağım gibi seni Merve ve Emre'ye de şikayet ederim. "Sizin zaferinizi görmeden gitti, sizi iki sandviçe sattı." derim. Gerisini sen düşün. Merve'nin diline düşmeni tavsiye etmem.

– İyi tamam, tamam... Açlıktan şuracıkta bayılırsam sorumlusu sensin ona göre! Bayılırsam eğer, benim gibi bir yiğiti revire kadar nasıl taşıyacağınızı da çok merak ediyorum doğrusu.

– Arkadaşlar, Kemal Hocamızın yüzünden düşen bin parça, diyerek Zeynep, Hakkı ile Çağatay'ın sözlerini kesti. O da yarışmanın heyecanına kendini kaptırmıştı. Yoksa kendisine sorulmadan uluorta konuşmazdı. İçine kapanık bir kişiliği vardı. Zaten hemen yüzü kızarıvermişti. Siyah örgülü saçlarıyla kırmızı yanaklı hâli ilköğretim okuma kitaplarındaki kız figürünü hatırlatıyordu.

– Eee, anladı tabii kendi oğlunun kazanamayacağını, kolay mı imparatorla başa çıkmak. Yarışma bitiminde Sinan'ın yerinde olmak istemezdim doğrusu, dedi Hakkı.

– Sinan'ın da olimpiyat takımında olduğunu unutma, diye laf yetiştirdi Çağatay.

– Haklısın, yalnız susalım da son soru soruluyor. Bakalım ne olacak?

Zeynep de Hakkı'yı tasdik etti:

– Evet! Evet, susalım arkadaşlar...

Salonda biraz evvel görülen gürültüden eser yoktu. Herkes merakla soruyu ve yarışmacıların ne yapacağını bekliyordu. Orhan hoca, öğrencilerin Orhan babası, her zamanki babacan tavırlarıyla konuşmaya başladığında salondakiler dikkat kesilmişti:

– Evet, 5.Geleneksel Beyin Geliştirme Yarışması'nın son sorusuna gelmiş bulunuyoruz. Şu ana kadar iki takım arasında eşitlik var. Ben kendi adıma son üç yıldır hiç bu kadar çekişmeli bir yarışma izlememiştim diyebilirim. Yedek soru biraz farklı bir soru demiştim. Mantık bulmacası, zekâ sorusu diyebiliriz. Yalnız belirtmemde fayda var. Gene eşitlik bozulmazsa her iki takımın elemanları bireysel olarak on soruluk yazılı sınava girecek ve sınavdan en iyi notu alan üç öğrencimiz okulu temsilen asil yarışmacı olmaya hak kazanacaktır.

Orhan hoca bir süre durdu, salonu kontrol etti ve sözlerine devam etti:

– Ve son sorunun süresi biraz daha uzun. Cevabını da çözümüyle istiyoruz. Yani sorunun çözümü kâğıda yazılacak. Sürenin uzunluğu bunun içindir. Son bir moral alkışından sonra sorumuza geçebiliriz.

Salon alkıştan salon âdeta yıkıldı.

– Son soruyu soruyorum, dikkatle dinleyin:

– Kenan'ın üç tane siyah kalem kutusu var. Bir tanesinin içinde iki kırmızı kalem var, diğerinde bir kırmızı bir mavi kalem ve üçüncüsünde de iki mavi kalem vardır. Her bir

kalem kutusunun üzerinde içindeki kalemlerin miktarı kadar renkleri yazılı etiketler mevcut. Mesela iki kırmızı kalemin olduğu kutunun etiketinde Kımızı– Kırmızı yazılıdır. Bir gün Kenan'ın arkadaşı Fatih bir muziplik yaparak kalem kutularındaki etiketleri söküp hepsinin yerini değiştirdi. Sonra da Kenan'a sadece bir kutudan bir kalem çekip onun rengine bakarak bütün kalem kutularındaki kalemlerin renklerini bulup bulamayacağını sordu? Siz bulabilir misiniz? Nasıl? Cevaplarınızı ayrıntılarıyla yazınız.

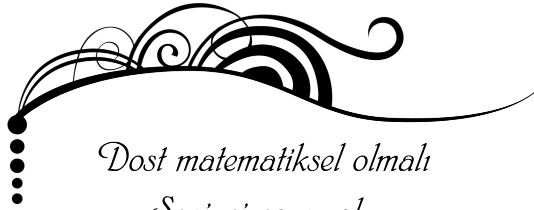
Merve'nin canı çok sıkıldı. Yüzünü buruşturarak bir of çekti sessizce. Soru zordu. Bir an ümitsizliğe kapıldı. Hâlbuki bu soruyu bilip doğrudan yarışmalarda okulu temsile hak kazanmayı çok istiyordu... Bu soruyu bilemezlerse en iyi ihtimalle bir sınava daha gireceklerdi, o da karşı taraf da bilemezse. Son bir umut diğerlerine kısık sesle sordu:

– Siz yapabildiniz mi? Zannederim ben yapamıyorum.

– Benim aklıma bazı şeyler geliyor ama emin değilim, dedi Çetin.

Emre burnunun kenarını kaşıdı. Matematik problemlerini düşünürken hep öyle yapardı:

– Galiba, dedi. Ben buldum, yalnız yazıya dökmek için yardımınız gerekecek.

Dost matematiksel olmalı

Sevinci çarpmalı...

Üzüntüyü bölmeli...

Geçmişi çıkarmalı...

Yarını toplamalı...

Kalbinin derinliklerindeki ihtiyacı hesaplamalı...

Ve her zaman bütün parçalardan daha büyük olmalı...

İşi bitince seni bir tarafa atmamalı...

Anonim

Arkadaşlar Arasında…

– Vay be bu kadar da zor olacağını tahmin etmiyordum. Nasıl olsa Emre var diye düşünüyordum. Ne kadar da çekişmeli geçti. Son soruya kadar bırakmadılar peşinizi…

– Orada dur bakalım Çağatay Bey! Bizi de unutma! Emre varsa Merve ve Çetin de vardı. Biz oraya bir ekip olarak çıktık.

– Amma da alıngansın Merve, Emre imparator ya hani matematiğin imparatoru, o yüzden yoksa ben sana, yani size bir şey demiyorum. Yani kem küm…

– Çağatay yüzün kızardı bakıyorum. Merve bakma sen bu obura. O sadece midesi dolu olduğunda sağlıklı düşünebilir. Şimdi de çok aç, siparişlerin gelmesini bekliyor. Aklı ısmarladığı levrek buğulamada.

Çağatay Hakkı'ya biraz da sitem ederek,

– Sen de bana laf etmesen olmaz değil mi, dedi ama yüzü de kızarmıştı.

Hakkı, Çağatay'ın Merve'nin çıkışmasıyla sıkılmasını fırsat bilerek üzerine gitmişti. Çağatay, Hakkı'nın en iyi arkadaşlarından biriydi. Belki de en iyisiydi ama huy işte ona takılmadan da edemiyordu. Hakkı'nın sevgisini gösteriş şekliydi bu, onun tavrı böyleydi. Kendini bazen sevimsiz duruma düşürdüğünü görse de bu huyundan vazgeçemiyordu. Hani derler ya can çıkar huy çıkmaz diye. Çağatay'ın tepkilerinden aşırıya gittiğini anlayabiliyordu. Gerçi zamanla Çağatay da onu tanımıştı. Onun esprilerinde art niyet olmadığını biliyor, fazla umursamamaya çalışıyordu. Zaten öyle her şeyi de çok takan biri değildi.

Her şeyi önemseyen Merve'ydi. Mükemmeliyetçi bir karakteri vardı onun. En ince detaylara bile dikkat eder, her alanda en iyi olmaya özen gösterirdi. Bu sebeple çok araştıran ve çok okuyan birisiydi. Hemen her konu hakkında bilgisi vardı. Okulun en çalışkanıydı. Hemen bütün okul birincilerinin kaderini paylaşıyordu, okulda pek sevildiği söylenemezdi. Arkadaşları arasında lakabı 'Ukala Merve' idi. Başından geçen bir olaydan sonra bu lakabı almıştı. Bir geometri dersinde öğretmenin yanlışını görmüş, hiçbir art niyet gözetmeksizin, 'Öğretmenim yanlış oldu.' diye seslendiğinde, öğretmen, 'Ukalalık yapma, sus bakayım!' diyerek onu azarlamıştı. O gün bugün de arkadaşları arasında adı, 'Ukala Merve' kalmıştı. Sınıfta her dersin bir numarası oydu. Bilmediği duymadığı konu yoktu. Bu durumun istinası ise matematik dersiydi. Aslında onda da iddialıydı. Fakat Emre tartışmasız bir numaraydı bu hususta. En zor matematik imtihanlarında bile 100 üzerinden 100 alması bir yana bölge matematik olimpiyat birinciliği de onun haklı bir nam kazanmasına vesile olmuştu: İmparator!

Emre, Merve'nin aksine arkadaşları arasında çok sevilirdi. Eskilerin deyimiyle beyefendi bir kişiliği vardı. Bulunduğu şartlara göre tavır takınabilmesi onu arkadaşları arasında sevilen bir karakter yapıyordu. Böylece öğrenciler arasındaki tabiriyle, "Ot" olmaktan da çıkıyordu. Ayrıca gözlük kullanmıyor oluşu ve futbolu orta seviyede oynuyor olması da onun standart ders çalışan tiplerden ayrıldığı noktalardı. Matematik bilimine karşı aşırı ilgisi vardı. Matematiğe olan bu düşkünlükte, dayısına hayranlığı ve dayısının matematik profesörü olmasının etkisi göz ardı edilemezdi. Dayısının matematiğe dair sözleri şuuraltının en müstesna köşesinde Emre'yi matematiğin amansız tutkunu yapıyordu: *"Geleceğin mimarlarının en önemli özelliklerinden biri matematik kurallarına uygun düşünce tarzıdır. Tarihte insanlığın gösterdiği sıçramalar ve rönesanslar matematik kanunlarına uygun düşünme sayesinde gerçekleşmiştir. İnsanlık, tarih boyu pek çok belli belirsiz ve karanlık şeyleri sayıların sırlı dünyasında keşfedip ortaya çıkarmıştır. Aşırıya kaçanları istisna kabul ettiğimizde, matematik olmayınca ne eşyanın ne de insanın birbirleriyle ilişkilerini anlamak mümkün değildir."*

Merve ile Emre gibi iki zıt karakter şu an aynı masada oturup konuşabiliyorlarsa buna sebep de matematiğin evrenselliğinden başka birşey değildi? Okulda matematik takımına seçilmişler ve bölge çapındaki yarışmada da okulu temsile hak kazanmışlardı. Burada kazanacakları başarı da onları ülke çapındaki platforma taşıyacaktı. Arkadaşları Çağatay'ın babası balık restoranı işletiyordu. Boğaza nazır, eşsiz bir manzarası vardı bu mekânın. Çağatay'ın özel davetlisi olarak yarışma galibiyetini kutluyorlardı. Aileleriyle birlikte davete gelmişlerdi. Büyükler birbirlerini önceki buluşmalarından çok iyi tanıdıklarından kendi aralarında koyu bir muhabbete tutuşmuşlardı

bile. Onların masasında gündelik meşgaleler, politika konuşuluyor, çocukların matematiğin engin dünyasındaki sohbetlerine pek yaklaşmak istemiyorlardı. Ayrı bir masada oturmuş, uzaktan hem çocuklarını gururla seyrediyor hem de, "Ne olacak memleketin hâli?" çizgisinde, derin mevzulara giriyorlardı.

Çağatay yarışmada kazanma durumunda restoranda davet vereceğine dair söz vermişti, onun gereğini yerine getiriyorlardı. Masada altı kişiydiler, sabırsızlıkla sipariş ettikleri balıkların gelmesini bekliyorlardı. Merve, Emre ve Çetin matematik takımı olarak yemeğe gelmişlerdi. Hakkı, Çağatay'ın en iyi arkadaşıydı. Bir de Zeynep vardı. İçine kapanık utangaç kız; Zeynep. Zeynep'i sadece Merve yalnız kalmasın diye çağırmış değillerdi. Aslında hepsi birbirlerini beş senedir tanısalar da, Çetin hariç diğer beşinin geçen sene matematik projesi yaparken yaşadıkları macera, arkadaşlıklarını pekiştirmişti. Arkadaştan çok sırdaş olmuşlardı. Mesela Merve'nin en yakın arkadaşı Zeynep'ti. Burnu havada 'ukala' bürokrat kızı nasıl olur da Zeynep gibi halktan biriyle arkadaşlık yapardı? Herkes şaşırıyordu. Demek beraber yaşanan zorluklar insanları birbirine yakınlaştırıyor, insanların birbirlerini daha iyi anlamalarına vesile oluyordu.

– Sana takılmayayım, sen de şu yeme işine dikkat et be kardeşim. Bakın size söylüyorum. Az kalmıştı, tutmasam sizin zaferinizi görmeden ayrılacaktı. Neymiş beyfendinin karnı acıkmış!

– Ama ne yapayım? Heyecanlanınca karnım acıkıyor, diye mızmızlandı Çağatay. Beni bırakın da asıl siz Kemal Bey'in yüzünü görecektiniz. Renkten renge girdi.

– Sahi mi? Oh iyi olmuş, dedi Merve.

– Ne o; hâdiseyi unutmamışa benziyorsun. Bu kadar kindar olma, öğretmenimiz ne de olsa... Dikkatli olmalı!

– Emre bırak Allah aşkına beni kızdırmak için mi söylüyorsun? Öğretmenimiz yüzünden adımız 'Ukala Merve' kaldı. Hem o öğretmen de değil mühendis, makine mühendisi sadece geometri dersimize giriyor o kadar. Aslında ona öğretmen dersek öğretmenlerimize hele Salih Öğretmen'e haksızlık yapmış oluruz ya neyse saygımızın gereği öyle diyoruz. Bu öğretmenimiz (!) sayesinde benim olmadığım her yerde benden bahsederlerken adımı kullanan yok maşallah, ukala aşağı ukala yukarı...

Bu sırada Çağatay 'Yalan mı?' diyecekti ki Hakkı ne diyeceğini tahmin ederek hemen ağzını kapattı. Hemen hepsi durumun farkına varmış gülüşüyorlardı. Merve kızmış gibi yaparak sordu:

– Ne dedin sen bakayım?

– Yok, yok bir şey demedi. Açlıktan gözü döndü de karşı masaya saldıracaktı ondan tuttum, dedi Hakkı.

Çağatay, Hakkı'dan kurtulmak için son bir hamle yaptı, başardı da:

– Yahu bıraksana birader, boğacaktın beni, gerçi sağol hayatımı kurtardın. Bırak tamam aklım başıma geldi.

Çağatay'ın bu sözleri herkesi güldürmüştü. Çetin orada olmaktan oldukça memnundu:

– Ne hoş dostluklar kurmuşsunuz, beni de aranıza kabul ettiğiniz için sağolun.

– Yahu ne demek sen de bizim arkadaşımızsın, bakma biz birkaç senedir çok yakınız hele geçen seneki matematik projesinde başımıza gelenlerle daha da yakınlaştık.

– Çağatay başlama gene, Çetin biliyordur başımıza gelenleri, sayende yedi mahalle duydu zaten, diye araya girdi Hakkı.

Çetin de başı ile tasdikledi:

– Biliyorum, biliyorum. Geçen sene sonunun en konuşulan olayıydı. Yalnız ben asıl Kemal Hoca meselesine gelmek istiyorum. Çağatay'ın dediğinde doğruluk payı var. Kemal Hoca bize acayip sinirlenmiştir. Oğlunu takımdan ettik. Geometri derslerinde yandığımızın resmidir. Zaten dışarıdan matematik takımını çalıştırmak için okul idaresi tarafından özel getirtiliyor, yani idare de arkasında hiç gözümüzün yaşına bakmaz.

Şimdiye kadar dinlemeyi tercih eden Zeynep de söze karıştı:

– Gerçekten de doğru söylüyorsun. Yarışma esnasında baktım da morali çok bozuktu.

– Oğlu Sinan da kendini dahi olarak görmüyor mu? Ben de buna hasta oluyorum. Yalnız demedi demeyin ben de Çağatay'a katılarak Kemal Hoca ve oğluna dikkat edin derim, dedi Hakkı da büyük bir ciddiyetle.

– Çok büyütüyorsunuz, sonuçta bir yarışmaydı, geçti, bitti. Biz kazandık, onlar da kazanabilirdi. Hocanın bunu kafaya takıp bizlere haksız yere tavır alacağını zannetmiyorum.

– Çok da emin olma Emre. Bir yanlışını buldum diye bana demediğini bırakmayan neler yapmaz ki? Bazen Kemal Hoca'nın davranışları beni korkutuyor. Sakın bir şey deme Çağatay bak ciddi ciddi tabağı kafana atarım ona göre...

– Yok, sana birşey demiyeceğim de, Emre'ye söyleyeceğim var: Yarışma heyecanından yüzünü göremedin herhalde. Görseydin hiç bu kadar rahat olmazdın.

Çetin de lafa karıştı:

– Çok hırslılar, hiç yenilgiyi hazmedemiyorlar.

Emre konuyu değiştirmek istiyordu:

– Neyse canım bize ne? Yanımızda olmayan kişiler hakkında konuşmak bize yakışır mı? Dedikodu yapmış olmayalım. Şimdi biz buraya kazandığımız yemek ödülü için gelmedik mi? Çağatay balıklar nerede kaldı?

– Bana bak yakalayamadılar galiba, gidip baksana şunlara!

– Haklısın Hakkı, ben bir bakayım hakikatten gözlerim kararmaya başladı. Babam olmayınca aç kalacağız buralarda... Babam da tam gününde iş gezisine gitti hani... Sizler neyse de anne– babalarınıza karşı biraz ayıp oldu...

– Sen düşünme onları hepsi eski dostlar zaten, baksana onlar hâllerinden gayet memnun görünüyorlar. Hadi sen bak şu mutfağa, dedi Hakkı.

Çağatay mutfağa bakıp geldiğinde eli boş değildi:

– On dakikaya hazırmış arkadaşlar, ben de bu arada boş kalmayalım diye bir salata tabağı kaptım.

– Arkadaşlar, ellerimizi yıkadık değil mi? Bakın yemekler de geliyormuş.

– Evde anne, dışarı da Merve, diye takıldı Hakkı.

– Arkadaşlar! Biz, matematik sevdalısı, sayıların sırlı dünyasını keşfe çıkmış, kutlu ilim yolcuları değil miyiz?

Çetin'in ani çıkışına herkes şaşırmış, bahsi nereye bağlayacağını meraklı gözlerle bekliyorlardı. Sınıf arkadaşları olsa da gruba yeni katıldığından henüz bütün meziyetlerini keşfedememişlerdi. Çetin'in bu ifadeleri biraz komik gelmiş havanın yumuşamasına yardımcı olmuştu.

– Matematik her yer de karşımıza çıkıyor. Sevgili Peygamberimiz "*Yemekten önce el yıkamak bir hasenedir. Yemekten sonra ise iki hasenedir, iki kat sevaptır.*" buyurmuşlar. Yemek yerken bile sevap kazanmak kim istemez? Bence hiç tartışmadan ellerini yıkamayanlar hemen gidip yıkasınlar, en başta ben olmak üzere...

Emre,

– Çetin seni yeni yeni tanıyoruz. Senden öğreneceklerimiz olduğu kesin. Bu açıklamandan sonra burada herkes hem önce hem de sonra ellerini yıkayacaktır. Bu arada beklerken, ben size bir sayı oyunu yapsam ne dersiniz, dedi.

Çetin'in sözleriyle rahatlayan Merve, sayı oyunu lafını duyunca daha da neşelendi ve dikkatini herkesle birlikte hemen o tarafa çevirdi:

– Harika olur!

– Emre, yalnız öğrenmesi zor bir oyun olmasın, geçenlerde bir aile toplantısında kuzenlerime senden öğrendiğim bir sayı oyununu yapıp popüler olayım dedim, yüzüme gözüme bulaştırdım. Gerçi sonradan toparladım ama epeyce güldüler bana; kendimi komedyen gibi hissettim, dedi Çağatay.

– Yalnız bana bir hesap makinesi bulursak iyi olur Çağatay, dedi Emre. Aslında hesap makinesi size gerekiyor. Çağatay meraklanma bu oyun yapılması çok kolay ayrıca dediğin doğru, oyunu yaparken bazı tedbirler almazsak yıldız olmak yerine komik olabiliriz. Oyunu yapmadan önce çok iyi öğrenmek ve pratik yapmış olmak gerçekten önemlidir. Ayrıca oyunu oynadığınız kişilerin matematik bilgisi de gereklidir. Geçenlerde benim de başıma geldi. Uzaktan bir akraba bize misafirliğe gelmiş. Ben de ders çalışıyordum. Biri üçe diğeri beşe giden iki çocukla annem odama girdi. "Abisi bunlar senin

yanında oyalansınlar." deyip çocukları bırakıp gitti. Ben de biraz oyalama biraz da matematiğe ilgilerini çekmek maksadıyla, "Bakın, size harika bir oyun yapayım." dedim ya.. hay yapmaz olaydım!.. "Aklından sayı tut, bana söyleme kâğıda yaz." diyorum. Oyunu yapıyorum, "Tuttuğun sayı bu mu?" diyorum. Çocuklar kıkır kıkır gülerek "Hayır!" diyorlar. "Olabilir, diyorum, hadi baştan başka sayı tutun onunla yapalım." Yine fiyasko, fena bozuldum. En sonunda "Söyle bakalım, dedim, kaç tuttun?" İşlemleri beraber yaptık. Baktım çocuk yanlış topluyormuş. Bak böyle değil mi yanlış toplamışsın dedim demesine de olayın büyüsü çoktan kaçmıştı. O yüzden şimdi hesap makinesi istiyorum...

Merve sabırsızlandı:

– Balıklar gelmeden oyunu yapsaydık!

Çağatay hesap makinesini getirmişti.

– Tamam, hemen başlayalım. Hesap makinesine, rakamları ardışık bir şekilde artan üç haneli bir sayı yazın. Bana söylemeden tabii, birazdan ben size söyleyeceğim. Mesela bu oyunda ardışık sayıları bilmeyenler olabilir. Yani 1, 2, 3 sayıları ardışık, yani birer artarak birbirlerini takip eden sayılardır.

Merve bilmiş bir edayla:

– Biz biliyoruz Emre Bey!

Bu arada Emre masanın bir tarafında, diğerleri öbür kısmında Çağatay'ın etrafında hesap makinesini görecek şekilde kümelenmişlerdi.

Çağatay hesap makinesine 678 yazdı ve etrafından onay alarak Emre'ye "Tamam." dedi.

Emre devam etti:

– Şimdi bu sayının rakamlarından oluşan, ihtimal dâhilindeki bütün sayıları yazın ve toplayın. Merve bana kızsa da oyunun selameti açısından açıklayayım: 123 için bütün sayılar 213, 231, 312, 321 ve 132 dir.

– Anladım, dedi Çağatay. Yalnız bana bir dakika verirsen toplayayım.

– Az kaldı unutuyordum ilk tuttuğunuz sayıyı da toplama dâhil ediyorsunuz.

Toplamayı yaptılar.

678 + 687 + 768 + 786 + 876 + 867 = 4662

Hepsi hesap makinesine bakarken Merve eline bir kalem almış peçete üzerinde toplama işlemini yapıyordu.

Toplama bittiyse şimdi bulduğunuz sayıyı 6 ya bölün.

Bölme işlemi yapıldı:

4662 / 6 = 777

– Evet, dedi Çetin. Sonra!..

O da kendini oyunun havasına kaptırmıştı. Diğerleri Emre'nin sayı oyunlarına alışık olsalar da Çetin için bu yeni bir tecrübeydi.

Çıkan sonucu toplama ekleyin.

Merve kendi başına yapıyordu yanılmamak için tasdik ettirmek istedi.

– Yani ilk tuttuğumuz sayıdan oluşturduğumuz sayıların toplamına ekliyoruz öyle değil mi?

– Evet, aynen öyle, diye cevapladı Emre.

4662 + 777 = 5439

– Şimdi çıkan sonucu benim en sevdiğim asal sayıya, yani 3'e bölün.

Hakkı hemen espriyi patlattı:

– 3 sayısı Çağatay için de çok manidar bence. Niye derseniz, 'Bir oturuşta yediğim porsiyon sayısı!' derse oldukça inandırıcı olur.

Herkes tebessüm etmişti. Çağatay aldırmadı.

– Emre, sen bakma bu komedyene aslında ona komedyen demezler de... Her neyse, böldüm; sonra...

5439 / 3 = 1813

– Evet, en son işleme geldik. Çıkanı da 37'ye bölelim. 37'nin de bu arada başka bir asal sayı olduğunu unutmayalım.

– Başkalarına anlatırken de asal sayıyı açıklamak gerek zannederim. Herkes asal sayının sadece kendisine ve 1'e bölünen bir sayı olduğunu bilmeyebilir, dedi Çetin.

Oyun ilgisini çekmişti.

Bu sırada Çağatay bölme işlemini yaptı.

1813 / 37 = 49

– En son sayıyı söylerseniz ben de size tuttuğunuz sayıyı söylerim.

– 49, dediler heyecanla hep birlikte.

– O zaman, dedi Emre.

Hep bir şey düşünürken yaptığı hareketini bu sefer yalandan yaptı, burnunun kenarını kaşıdı, bir süre bekledi.

– 678, dedi.

Diğerleri alışkındı da Çetin şaşkınlığını gizleyemedi:

– Nasıl bildin?"

Emre her zaman söylemekten keyif aldığı tekerlemesini hemen söyledi:

– Ne sihirdir ne keramet, matematik bilmek marifet!

Merve elinde kalemle düşünüyordu, hemen atıldı:

– Aman Emre, bir dakika bekle nasıl olduğunu söyleme, biraz düşünmek istiyorum.

– Sen düşünedur, daha çok düşünürsün!.. Ben aç halimle düşünemem. Balıklar da geldi gelecek, onlar gelmeden şu işin sırrını öğrensek diyorum, diye hayıflandı Çağatay.

– İsterseniz hep beraber bir örnek daha yapalım; bu arada düşünmek isteyen de düşünür. Ne demiştik ardışık üç rakamlı bir sayı seçelim. 345 olsun mu, diye sordu Emre.

– Tamam, 345 olsun o zaman altı olası sayılar da 345, 354, 435, 453, 543, 534 olur değil mi?

– Evet, Hakkı aynen öyle... Sonra bu altı sayıyı topluyoruz.

– Ben toplarım Emre, hesap makinesi bende nasılsa, dedi Çağatay.

345 + 354 + 453 + 435 + 543 + 534 = 2664

– Çıkanı da altıya bölüp çıkan sonucu bu toplama ekliyorduk doğru mu?

– Evet Çağatay, aynen öyle, dedi Emre.

Çağatay herkese göstererek hesap makinesinde işlemleri yaptı:

2664 / 6 = 444

2664 + 444 = 3108.

– Şimdi de çıkanı önce 3'e sonra da 37 ye bölüyoruz, çıkana bakıp ilk sayıyı tahmin ediyoruz, dedi Çetin.

– Çok doğru, işlemleri yapar mısın Çağatay?"

3104 / 3 = 1036

1036 / 37 = 28

– 28, diye gösterdi Çağatay.

Emre, Merve'ye dönerek,

– Bulabildin mi Merve, diye sordu.

Merve uğraştığı kâğıtlardan başını kaldırıp, başını sıkıntılı kaşıyarak,

– Az kaldı zannediyorum. Bulucağım ama sen anlat istersen, dedi.

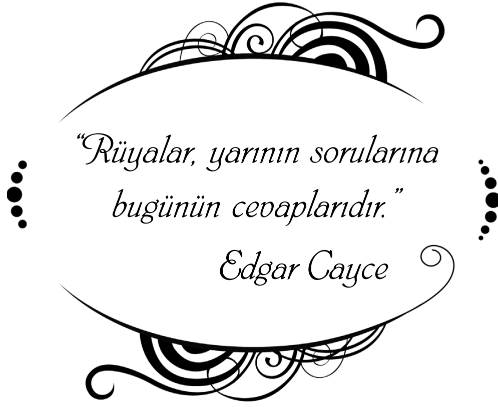
– Ben size matematik açıklamasını yapmadan kısa yolunu anlatayım. En son sayı size söylendiğinde, o sayıyı 7'ye bölüyorsunuz. Çıkan netice, ilk seçtiğiniz sayının orta rakamını veriyor. Sayılar ardışık olduğundan diğerlerini bulmak çocuk oyuncağı oluyor. Şimdi burada 28 / 7 = 4 tür. O zaman sayı 345 olur.

Sayı oyunu Çetin'in hoşuna gitmişti:

– Eveet, 49'du bir önceki sayı. 49 / 7 = 7 olur. Oradan, sayının 678 olduğunu anlıyorsun zaten... Harika yahu, ne güzel sayı oyunuymuş bu!

– Zaten balıklar da geldi. Hadi Merve hadi sonra uğraşırsın, bak o kadar bekledik soğumasın.

– Çağatay çok obursuuuun.

"Rüyalar, yarının sorularına
bugünün cevaplarıdır."
Edgar Cayce

Hayal Âleminde...

Bu nasıl kâbustu böyle?

Emre'nin şimdiye kadar gördüğü kâbuslardan çok farklıydı.

Bir gölge, koyu karanlık bir gölge onu takip ediyordu.

Kendi gölgesi gibi onun yerini almış, daha zifir ve korkunç bir gölge...

Gölgesinin yerini almış kapkara bir siluet...

Emre biliyordu, hissediyordu. Bu kendi gölgesi değildi. Onun yerini alan çok sinsi bir yaratıktı onu takip eden.

Emre bu kâbusun anlamını çok sonraları anlayacaktı. Anladığında da ayrıntıları çoktan unutmuş olacak, bir zamanlar çok farklı bir kâbus görmüştüm diyecekti.

Gölge, Emre'yi takip ediyordu. Aslında kovalıyordu demek daha doğru olabilirdi. Emre koştukça gölge onun peşi sıra geliyordu. Emre bir an düşündü insan kendi gölgesinden kaçabilir miydi? Zaten o kaçtıkça gölge daha da büyüyor, korktukça daha da koyulaşıyordu. Emre kan ter içinde var

gücüyle koşuyordu. Emre anlamıştı, bu gölge onu eninde sonunda yutacak. Lakin ne yapabilirdi ki kaçmaktan başka? Gölge de peşi sıra büyüyerek devam ediyordu. Sanki Emre'nin korkularından besleniyordu. Emre korktukça koyu bir girdap şekline bürünüyor, daha bir kesif hâle geliyordu. Yutmak istiyordu Emre'yi. Bu iştihası hissediliyordu. Emre'nin de gücü tükenmişti, düşünmeliydi. Gölgenin kendisinden korkmasından beslendiğini anlamıştı. Kaçmamaya, korkmamaya karar verdiğinde ikinci bir şansı da yoktu zaten. Mecalsiz kalmıştı. Cesaretle korku arasında yavaşladı sonra durdu. Nefes nefeseydi, soluklarının normale dönmesini bekledi. Arkasına bakmıyor, kaderine razı, olacakları bekliyordu. "Musibet zamanı uzundur!" demiş atalarımız. Araba kazası yapanlar iyi bilir. Yaradan saklasın, önünüzdeki araba aniden durur, siz öndeki arabaya çarpmamak için ani frene basarsınız. İhtimal ki durmayı başarsanız bile arkanızdaki arabaya kayar gözleriniz. Durduğunuzda arkadan hızla gelen bir nesneyi gördünüz mü içiniz bir "cız" eder sonra da kadere teslim bir vaziyette, dualar arasında arkadaki arabanın size gelip çarpmasını beklersiniz ya hani. O süre geçmez; uzar da uzar...

Oysaki Emre'yi takip eden siluet, o daha kararını verip yavaşlamaya başladığında küçülmeye başlamıştı. Bütün cesaretini toplayıp arkasına döndüğünde, hiçbir şey göremedi.

"Demek kaçmamak gerekiyormuş." dedi kendi kendine.

O anda beyninde, beyninin en ücra derinliklerinden bir ses yankılandı: "Kaçmak da bir kaçmamak da. Önemli olan insanın başına gelene daima şükretmesidir."

Ses beyninin içinde yankılanmasına rağmen, Emre sesin sahibini aradı. Etrafına baktığında uzakta belli belirsiz bir adam görür gibi oldu. Dikkat ettikçe adam belirginleşiyor ve

tuhaf bir biçimde yakınlaşıyordu. Dikkat edince vücudunda bazı şeylerin kıpırdadığı görülüyordu. Adamın vücudunda solucanlar, böcekler hatta yılanlar kaynaşıyordu. Garip görünüşlü adam yakınlaştıkça adamın vücudunun haşeratla kaplı mı yoksa onlardan mı oluşmuş olduğu hakkında tereddüte kapıldı. Başı da aynıydı. Emre donakalmıştı. Adam hızla yakınlaşıyordu. Bu yaklaşma adım adım veya koşarak değil sanki tüyün havada süzülüşü şeklindeydi. Bir an geriye dönüp kaçma fikrine kapıldı. Arkasındaki gölgeyi hatırladı. Ya bu bir ilizyonsa, ya gölge oralarda bir yerde kendi ayağıyla gelmesini bekliyorsa, onu yutmak için yeni korkular üretmeye uğraşıyorsa... Sonradan neden sağa veya sola kaçamadığını kendi kendine soracaktı. O an ise tek düşündüğü geriye dönemeyeceği ve adam şeklinde haşeratların hızla kendisine yaklaştığıydı. Adam yakınına geldikçe şaşırtmaya devam ediyordu. Gözleri daha iyi görmeye başladığında vücudu oluşturan solucan, böcek ve çiyanların aslında farklı büyüklükte sayı ve rakamlar; yılanların da denklem ve denklem sistemleri olduğunu anladı. Veya adamın yaklaşması ile onlar şekil değiştirip o hâle bürünmüşlerdi. Adamın vücudu sayı ve denklem yuvası gibiydi. Sayılar böceklere benzer hareket içindeydiler. Denklemler de yılanlar gibi kıvrılıp bükülerek yer değiştiriyorlardı. Sayıları takip etmek imkânsızdı. Karınca yuvasında belirli bir karıncayı takip etmeye benzetilebilirdi. Denklemler de yılanlar şeklinde bükülüp kaynaşmasının yanında o kadar hızlı çözülüp yeni denklemlere dönüşüyorlardı ki; izlemek bile insanı yoruyordu.

Emre haşerat ve yılan zannettiklerinin sayı kümeleri ve denklem sistemleri olduğunu anlayınca biraz olsun rahatladı. Sayı Adam, artık adamın ismi buydu, ona doğru bir hayalet hafifliğinde uçarcasına ilerledikçe Emre'nin korkusu meraka çevrilmişti.

– Kimsin sen? Benden ne istiyorsun?

Sayı Adam Emre'nin yaklaşık beş adım ötesinde durdu. Şaşkın ve karşısındakini tanımaya çalışan gözlerle baktı. Bu hâlinden onun da en az Emre kadar merak içinde olduğu anlaşılıyordu. Emre'nin korku ile karışık merakı, belki korku kısmı olmadan bu adamda da gözlemlenebiliyordu. Adam mekanik bir sesle konuştu:

– Ben ne görünüyorsam oyum. Fakat unutma hiçbir şey göründüğü gibi değildir. Dünyada her şey sınırlıdır. Ayrıca her insanın kendi sınırları vardır. İnsanlar ancak kendi mantıkları çerçevesinde eşya ve hâdiselere bakabilirler. Yoksa mantık dediğimiz nedir ki?

– Dediklerinize katılmıyorum. Mantık her şeydir. Hayat akıl ve mantıkla bir mana kazanır. Yoksa her şey anlamını kaybeder. Bir mantığa dayanmayan her iş boştur, boşunadır.

Emre'nin konuşmaları ile Sayı Adam daha da büyüyor ve ona daha da yakınlaşıyordu.

– Dediklerin doğru ama eksik... Bütün varlık bir ölçü üzere yaratılmıştır. Fakat insanlar her zaman bu düşüncedeki incelikleri ve sistematiği algılayamayabilirler. Bazen çeşitli renklerle donatılmış bir tablonun sadece siyah renklerine takılıp bütün resim hakkında karamsar bir hâle bürünebilirler. Sen üç körün hikâyesini bilir misin? Biri filin bacağından, diğeri kulağından, üçüncüsü de hortumundan tutmuş da her biri fil hakkında ayrı ayrı düşüncelere sahip olmuş. Bacağını tutan âmâ fili sütun gibi bir şey olarak tanımlamış. Hortumunu tutan eğilip bükülen bir yılana benzetmiş. Kulağını tutan da yelpazeye benzer bir tarif getirmiş. Tabii ki fil bütün bunlardan ayrıdır. Hem anlatılanlara benzer, benzetilir, hem de onlardan çok farklıdır. İşte yürütülen mantıklar

da buna benzer. Akıl her zaman mutlak hakikati göstermez. Parça, bütün hakkında yanıltıcı olabilir.

– Katılmıyorum sana, dedi Emre. Akılcı ve bilimsel düşünce bize daima doğru kapıyı açar. Sadece doğru düşünce metodunu bilmek gerekir. Asıl akıl ve mantığımızı kullanmadığımız zamanlarda yanılgı içinde oluruz.

Sayı Adam, Emre'ye biraz daha yaklaşmıştı. Bunun yanı sıra daha da ürkütücü hale gelmişti. Emre'nin itirazlarından besleniyor gibiydi. Emre de bu hâlin farkına varmıştı. Yine de düşüncelerini ifadeden kendini alamıyordu. Matematiksel düşünce onun için çok değerliydi. Bilim ve ona bağlı olarak insanlığın ilerlemesi bu sayede mümkündü. Ne demekti şimdi aklın hakikatı göstermemesi, her yapılanın mantığının açıklanamaması? Hayatta her yapılanın mantıkî bir açıklaması olmalıydı. Dayısının sorduğu ve kendisinin de âdeta hayran olduğu sayı oyunlarının matematiksel işlemleri gibi. Bu sayı oyunları ilk bakışta herkese olağanüstü şeyler hissi verse de hepsi ilmî, mantıkî açıklamalara dayanıyordu.

Sayı Adam devam etti:

– Ben, akıl ve mantığı toptan reddetmiyorum. Onları kullanmayalım demiyorum. Sadece akıl ve mantığımıza yatmayan veya bu yollarla çözemediğimiz eşya ve hâdiseler olabilir diyorum. Salt akıl her şeyi çözümlemez. Bazı durumlarda sadece sen değil kimse işin içinden çıkamaz. Perde gerisinde nelerin işlediğini kimse bilemez. Bu anlaşılmazlık kimseyi isyana sevk etmemeli, aksine bir Kudret elinin hayat kanaviçesini işlediğini bize hatırlatmalıdır.

– Akıl, bilimle, matematikle doğru yolu bulabilir. Başka yol yoktur.

Emre'nin bu sözleri söylemesiyle Sayı Adam'ın onun üzerine çullanıp boğazına sarılması bir oldu. Emre nefessiz kaldı karanlık bir girdaba doğru döndü, döndü...

Emre uyandığında kendini bir ağacın üstünde buldu. Ağaçta bir tuhaflık vardı. Ağaç aşağıdan yukarıya büyüyeceğine yukarıdan aşağıya doğru büyüyordu. Yani ağacın kökleri üstte dal ve yaprakları da alttaydı. Gerçi ağacın kökleri görünmüyordu. Koca gövdesi karanlıklar içinde kayboluyordu. Emre, bu sonuca dal ve yaprakların çıkış şekline bakarak varmıştı. Aşağıda yapraklar dallar ve dallarda çeşit çeşit meyveler vardı. "Tuhaf şey!" dedi Emre içinden, "Ağaç değil sanki harikulade bir manav sergisi." Bir ağaçta bu kadar çeşit meyvenin yetişmesi ona pek anlamlı gelmedi. Yaprakların ötesi ise boşluktu. Sonu korkunç boşluk...

Kulağına bir ses geldi derinden:

– Gırç, gırç, gırç...

Sanki biri veya birileri testereyle ağacı kesiyordu. Sesin geldiği tarafa başını kaldırdığında iki adamın baş aşağı durarak ellerinde bir ağaç testeresi ile karşılıklı ağacı kestiklerini seçebildi. Adamlardan biri karalar içinde bir siyahî, diğeri ona inat aklar içinde bir beyazdı.

– Durun, diye bağırdı Emre. Ne yapıyorsunuz? Ağacı keserseniz ben ne olurum?

Ağaca tırmanıp adamlara yakınlaşmaya çalıştı. Ne gariptir ki o yaklaştıkça adamlar uzaklaşıyor ama kestikleri yer uzaklaşmasına rağmen değişmiyordu. Adamlar onu dikkate almadan kesmeye devam ediyor ve Emre yakınlaştıkça onlar uzaklaşıyordu.

– Yok, dedi Emre. Bu işte bir iş var. Hiç de göründüğü gibi değil. Yukarı yetişemiyorsam ben de aşağı inerim. Dipsiz kuyu da olsa elbet bir sonu vardır. Atlarım, ne olacaksa olsun...

Daha sonra düşüncelerini hatırladığında cesaretine kendi de hayret edecekti. Zaten atlama fikri aşağıya bakar bakmaz değişti. Altta bir ejderha onu bekliyordu. Daha evvelden nasıl oldu da görememişti... Ortama gözü alıştıkça etrafını tanımaya başladı. Işığa, ateş böceklerinin sebep olduğunu fark etti. Demek onlar sayesinde bir nebze de olsa görebiliyordu.

– Aman boş ver, dedi kendi kendine. Zannederim boşuna uğraşıyorum. Üstte birileri ağacı kesiyor, altta ejderha bekliyor. Yapılacak bir şey yok. Anlaşılan en iyisi şu güzel meyvelerin tadına bakmak. Sonumu beklerken şunlardan istifade edeyim. Madem kurtuluş yok, sonuçta beş günlük beylik, beyliktir.

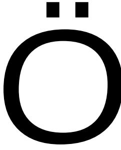
Meyveleri yemek için elini dallara attığında bir şey keşfetti. Uzaktan çok leziz gibi görünen kimi meyvelerin ya bozulmuş veya meyve kurtları tarafından kemirilmiş olduğunu anladı. Yani meyveleri alırken de dikkatli olmak lazımdı. Emre o an bir şeyi fark etti ki bu ağaç zannettiğinden de fevkaledeydi. Mesela ne garipti ki ağaçta şişeler yetişiyordu, şişelerde de su vardı. Bir şişeyi koparıp içen Emre ne kadar susamış olduğuna da şaşırdı. Aklına parlak bir fikir geldi. Şişedeki bütün suyu boşaltıp içine ateş böceklerini doldurmaya başladı. Böylece ışığa sahip olabilecek, etrafı daha iyi seçebilecekti. Planını uygulamaya koydu. Ateş böceklerini şişeye doldurup kendisine bir el feneri yapmıştı. Tabii yollarla elde edilen el feneriyle şimdi ağacın üstünü daha iyi seçebiliyordu. Böylece ağacın etrafına kancalarla iplerin atıldığını gördü. Sarmaşık kalınlığında her bir ip kancalarla ağaca tutturulmuştu. Ağaçtan kurtulması için her biri ayrı ayrı fırsatlar şeklinde karşısında duruyordu. Hemen şişeyi ağzına aldı ve elleri ile sarmaşık gibi iplerden tutuna tutuna ağaçtan uzaklaşmaya başladı. Bir süre böyle gittiğinde iplerin sonunun taş kayalıklara uzandığını görüp az da olsa umutlandı. Fakat kollarında hiç güç kalmamıştı. Şimdi

tam yolun ortasındaydı. Ne ağaca dönebilecek gücü kalmıştı ne de kayalıklara ulaşacak dermanı. Aşağıda ejderhanın kanat seslerini duyuyor, o tarafa değil atlamaya bakmaya bile cesaret edemiyordu. Çok sinirlendi elindeki az ışığın ona iyilikten çok zararı dokunmuştu. En azından seçtiği meyvelerle ağaçta son anlarını zahmetsiz yaşayabilirdi. O sinirle ağzından şişeyi aldı ve kayalara doğru fırlattı. Şişenin kayalara çarpması ile ortalık öyle bir aydınlandı ki Emre'nin gözleri kamaştı. Gözlerini sımsıkı kapattı. Tekrar açtığında kendini yemyeşil bir ovada, cennetvari bir yerde buldu. Nasıl oldu da buraya geldim diye düşünürken çalan saatin sesiyle uyandı. Kan ter içinde kalmıştı.

– Bunu, dedi kendi kendine. Bu rüyayı unutmamalı, Bilgiç Dede'ye sormalıyım. Tabirini çok merak ediyorum...

Matematik, kâinattan hayata uzanan çizgide bir ışık kaynağı gibi yollarımızı aydınlatır, bize ufkumuzun ötelerini hatta düşünülmesi taşınılması çok zor dünyaların derinliklerini gösterir ve bizi ideallerimizle buluşturur...

Sınıfta...

Öğretmenim, bu logaritma hayatta bizim ne işimize yarayacak?

Salih Öğretmen için ders anlatmak sadece öğretmenlik yapmak değil âdeta bir hayat tarzıydı. Konu matematiğin uygulama alanları olunca da anlatmaktan ayrı bir keyif alırdı. Ders anlattığı tahtadan sınıfa doğru döndü:

– Arkadaşlar yoruldunuz zannederim. Hem sizleri dinlendirmek hem de öğrendiğiniz matematik derslerine anlam kazandırmak için biraz logaritma ve dolayısıyla matematiğin hayatımızdaki öneminden konuşmak istiyorum. Arkadaşımızın biri sordu: "Logaritma hayatta bizim ne işimize yarayacak?" diye. Hemen söyleyeyim logaritmanın kullanım alanları çoktur. Mesela kanser hastalığının gelişimini görmede ve hastalığın seyrini takip etmede kullanılır. Kanserli hücrenin yayılması logaritmik fonksiyon şeklinde tanımlanabilirse ne zaman bu hastalığın hangi seviyede olduğu anlaşılabilir.

Yapılan araştırmalar gösteriyor ki gelecekte bu yöntemler geliştirilerek bebeğin doğar doğmaz kanser riskinin ne olduğu tespit edilecek. Hava tahmin raporu verir gibi hangi yaşlarda kanserin ne seviyede olacağı bulunabilecek. Tabii buna bağlı tedbirler alınıp gerekli uyarılar da yapılabilecek. Bütün bunlar, sizin ne işimize yarayacak dediğiniz logaritmanın kullanım şekli ile olabilecek.

– Yani tıp alanında araştırma yapmak isteyen birinin logaritmadan anlaması gerekiyor öyle mi, diye sordu Sinan.

– Evet ama sadece bu kadarla da kalmıyor. Arkeoloji alanında da kullanılıyor. Karbon – 14 testi denilen bir metod var. Bu test size tarihi eserin kaç yılında yapıldığını söyleyebiliyor. Bildiğiniz gibi fotosentez kimyasal bir işleyiştir. Yeşil bitkiler karbondioksit (CO_2) alıp oksijen (O_2) verirler. Bu sayede havayı temizlerler. İşte bitkilerin aldığı karbondioksit, karbon izotopu içerir. Karbon –14 adı verilen bu izotop bitkilerin ölmesi ile de yok olmaz. Bu izotopun oluşumu da güneş ışınlarının doğru biçimde atmosfere çarpması sonucudur. Karbon –14 çok yavaş bir biçimde yok olur, daha doğrusu nitrojen –14'e dönüşür.

– Kaç yılda yok olur hocam? Arkeolojide kullanılıyorsa yüz, hatta bin yıl geçmesi gerekir. Bir bitkinin o zamana kadar tozu kalmaz, tozu. Ne karbonu ne izotopu, deyince Çağatay, bütün sınıf kahkahayı koyuverdi.

Salih Öğretmen tebessüm ederek konuşmasına devam etti:

– Her şey gördüğünüz dünya ile sınırlı değil. Sizin toz dediğiniz aslında başlı başına bir dünya, atom dediğiniz başlı

başına bir âlem. Karbon –14 izotopu o kadar uzun zamanda bozunuma uğrar ki mesela bir bitkide bulunanın yarısının yok olması 5000 seneden fazla sürer. Geri kalanının gene yarısı için bir o kadar zaman geçmesi gerektiğini düşünürsek tamamının yok olması için geçen süreyi varın siz düşünün. İşte bu hesaplamalarda hep logaritma kullanılıyor. Bu sayede Mısır piramitlerinin milattan önce 3000'li yıllarda yapıldığını anlıyoruz. Hatta Ağrı Dağı'nda olduğu ileri sürülen Nuh Peygamber'in gemisinden diyerek biri eski yıllardan kalma bir gemi parçası getirirse bunun hangi yıldan kalma olduğunu kolayca söyleyip bu parçanın Nuh'un gemisinden mi yoksa Temel Kaptan'ın gemisinden mi olduğunu anlayabiliriz. Bizim logaritmanın marifeti karbon izotopunun bozulmasını hesaplamada ortaya çıkıyor. Sadece bu kadar mı? Değil tabii ki!

– Hocam siz de vapurlarda satış yapanlar gibisiniz. Bu tarak, yanında kalem! Bitti mi, bitmedi; bir de ayna var. Bu kadar mı? Hayır!

Hakkı sadece çevresindekilerin duyabileceği kısık bir sesle bunları söylemişti. Bir iki sıra duymuştu. Buradaki öğrenciler sesli gülmemek için kendilerini kasmaktan neredeyse sıradan düşeceklerdi.

Salih Öğretmen gülüşmelere bakıp Hakkı'nın esprisini tahmin eder şekilde devam etti:

– Trenlerde, vapurlarda satış yapanlara benzedik gerçi. Ne yapalım logaritmanın özellikleri saymakla bitmiyor. Hepimizin hayatına 1999 yılında giren bir deprem gerçeği var. 1999

yılında Marmara depremi ile pek çok vatandaşımız hayatını kaybetti. İzmit– Adapazarı tamamen bir felaket bölgesine dönüştü. Allah ülkemize bir daha böyle felaketleri yaşatmasın. Depremin ölçeği Rihter ölçeğine göre 7.4 idi. Rihter ölçeği logaritmik hesaplamalarla bulunuyor. Ölçeği hesaplamada başka yöntemler de var. Logaritmik hesaplamalar bize karşılaştırmada kolaylık sağlar. Şöyle bir örnekle meseleyi açalım. 1906 yılında San Fransisco'da 8.25 büyüklüğünde deprem meydana gelmiştir. Marmara depremi aynı ölçekle 7.4' tür. San Fransisco depreminin Marmara depreminden ne kadar daha şiddetli olduğunu anlamak için logaritmik hesaplamalar yapıldığında ($\frac{10^{8.25}}{10^{7.4}}$) hesaplamasıyla yaklaşık 11 kat daha güçlü olduğu görülür.

– Gerçekten de logaritmanın bu kadar hayatımız içinde olduğunu bilmezdim, dedi Emre. Hocam peki, logaritmayı kim, niçin bulmuş? Zannederim bütün bunları düşünerek bulmamıştır. Neden ihtiyaç duyulmuş da logaritma bulunmuş? Bu konu hakkında bilgi verirseniz sevinirim.

– Emre son bir kaç örnekten sonra soruna cevap vermek isterim. Görme duyumuzun sınırlı olduğunu biliyoruz. Aynen onun gibi duymamız da sınırlıdır. O şekilde yaratılmışız. Yoksa düşünün bir kere dünyanın dönerken çıkardığı uğultuyu veya karıncanın ayak seslerini... Kulaklarımız ancak belirli aralıklarda sesleri duyabiliyor. Bütün radyo istasyonlarının seslerini aynı anda duyduğunuzu hayal ettiğinizde, hayatın ne kadar çekilmez olabileceğini de tahmin edersiniz. İnsan kulağının duyabileceği sesler 20 hertz ile 20 kilohertz arasında frekansa sahip olanlardır. Eğer bir frekans 20 hertzten düşük ise bu

tür titreşimlere 'ses altı' titreşimler, yok eğer 20 kilo hertzden fazla ise 'ses üstü' titreşimler denir. Duyduğunuz seslerin şiddetini ise desibel (dB)ile ölçeriz. İnsan kulağının algılayabildiği en düşük ses şiddeti 'eşik şiddet' olarak bilinir. Kulağa zarar vermeden işitilebilen en yüksek sesin şiddeti ise eşik şiddetinin yaklaşık bir milyon katıdır. Aralık bu kadar büyük olunca ölçek logaritmik olarak ayarlanmıştır. Sıfır desibel mutlak sessizliği değil işitilemeyecek kadar düşük ses şiddetini ifade eder. Yaprak hışırtısı 10 desibeldir. Jet uçağının kalkışı da 140 desibeldir. 160 desibel kulak zarına hasar verecek şiddet olarak bilinmektedir.

Salih Öğretmen bir süre durdu, sınıfa baktı. Tüm sınıf pürdikkat kendisini dinliyordu. Devam etti:

– Şimdi Emre'nin sorusuna gelelim. Benim bildiğim, logaritmanın 1600'lerin başında Napier adlı Danimarkalı bir matematikçi tarafından bulunduğudur. Logaritma adını da Napier'in verdiği söylenir. Amaç üslü olarak verilen ifadelerin gerçek değerlerini doğru ve kısa yoldan bulmaktır. Büyük çarpma işlemlerini toplama işlemine indirgeme maksatlı bir matematik konusudur, logaritma.

– Evet bu kadar konuştuğumuz yeter, biraz da matematik konuşsun.

Öğrendikleri matematiğin gerçek hayatta kullanım alanlarını bilmekten hoşnut olan öğrenciler, itiraz ettiler. Ne güzel hem ders kaynıyordu, hem de ilginç bilgiler ediniyorlardı.

– Tamam, dedi Salih Öğretmen. Tamam, eğer dersimizi güzel anlarsak, söz size bir sayı oyunu yapacağım. Hoşunuza gideceğinden eminim. Şimdi dersimize dönelim.

Salih Öğretmen'in böyle enteresan sayı oyunları olurdu. Aile– akraba çevresinde, okul dışında arkadaş arasında bu sayı oyunlarını yaptığınızda çok popüler hâle gelebilirdiniz. Öğrenciler kısa bir süre içinde derse döndüler.

İkinci ders Salih Öğretmen sözünü tuttu. Biraz ders işledikten sonra sayı oyununa geçti.

– Arkadaşlar, şimdi size herhangi birinin hangi ayda doğduğunu ve kaç yaşında olduğunu kendileri söylemeden bulabileceğiniz bir oyun göstermek istiyorum.

– Tarihi eserlerin yaşını da bu yöntemle bulabilirsek karbon testine de ihtiyaç kalmaz hocam, dolayısıyla da logaritmaya, dedi Çağatay.

Salih Öğretmen,

– Yok Çağatay, bu sadece insanlar için geçerli bir oyun başka yerlerde denemeyin, deyince Hakkı dayanamayıp kısık sesle öne eğilip Çağatay'a,

– Duydun mu, sakın hayvanlar üzerinde denemeye çalışma. İyi sonuç vermeyebilir, benden söylemesi, dedi.

– Bir gönüllüye ihtiyaç var. Tahtaya gelip kendi babasının veya annesinin kaç yaşında olduğunu ve hangi ayda doğduğunu bilen birisine ihtiyaç var. Zeynep sen gel kızım, dedi Salih Öğretmen.

Zeynep sınıfın en sessiz sakiniydi. İçine kapanık kişiliği öğretmenleri tarafından hanımefendilik olarak değerlendirilir ve öğretmenleri Salih Öğretmen'in de yaptığı gibi derslere katılımını sağlamaya çalışırlardı.

– Evet, ben şimdi sınıfa dönüyorum, arkamda tahta var. Zeynep kızım şimdi tahtanın bir köşesine babanın veya annenin yaşını yaz. Yanına da hangi ayda doğmuşlarsa onun numarasını yaz. Mesela Ocak için 1, Şubat için 2 gibi.

– Tamam öğretmenim, dedi Zeynep ve tahtaya 46 ve 10 yazdı. Aslında o kadar da çok isterdi ki babasına "Baba bu gün senin yaşınla doğduğun ayı tahtaya yazdım." diye anlatabilmeyi. Oysa babası ona karşı o kadar sertti ki bir an da olsa böyle düşüncelerin aklından geçmesine bile hayret etti.

– Yazdım hocam. Sonra?

– Ayın numarasını 2 ile çarp, çıkana 5 ekle.

Zeynep denileni tahtada yaptı:

10 x 2 = 20, 20 + 5 = 25

– Yaptıysan çıkan sonucu 50 ile çarp ve tahtadaki yaşı ekle.

25 x 50 = 1250. 1250 + 46 = 1296

– Bitti hocam, dedi Zeynep

Şimdi bir yılın günlerini yani 365'i çıkart.

1296 – 365 = 931

– Sonra hocam?

– Eveet, en son işlem. En son sonuca 115 ekle bakalım ve çıkan sonucu da bana söyle.

931 + 115 = 1046

– 1046 çıktı hocam, dedi Zeynep gülümseyen bir edayla anlamıştı. Sayının ilk iki hanesi ayı, son iki hanesi yaşı veriyordu.

– O zaman senin yazdığın yaş 46, doğum ayı da 10. ay, yani Ekim öyle mi?

Bütün sınıf heyecanla ve biraz da dersi kaynatmak için alkışlamaya başladı.

– Hocam bravo!

Salih Öğretmen alkışlanmaktan hafif mahçup, eliyle susun yeter anlamında işaretler yaptıysa da tezahürat bir dakika kadar devam etti.

Ortalık durulunca Salih Öğretmen tahtayı sildi:

– Ne dersiniz arkadaşlar, daha iyi anlamak için beraber yapalım mı? Şimdi tahtaya 33 ve 6 yazıyorum. İşlemleri yapıyorum:

Ayın numarası ile 2'yi çarpıyorum ve 5 ekliyorum.

6 x 2 = 12 . 12 + 5 = 17.

Sonra 50 ile çarpıp yaşı ekliyorum. Yaş burada 33.

17 x 50 = 850 . 850 + 33 = 883.

Bir yılı gün olarak – 365– çıkartıp 115 ekliyorum. Aslında onun yerine 250 çıkartsam da olurdu. Biraz dolandırmak istedim. Hani bir yılın günleri falan diyerek dikkatinizi başka taraflara çekmek istedim.

883 – 365 = 518 . 518 + 115 = 633.

633'ü bulduk, 6 ve 33 ne demekti? 6. ayda – haziran ayında– doğmuş ve 33 yaşındadır.

Bu sırada dersin bitiş zili çalmıştı. Herkes toparlanırken Salih Öğretmen duyurdu:

– Unutmadan bu oyunun matematiksel açıklamasını getiren ilk üç kişiye kantinden mönü ısmarlıyorum ona göre. İyi dersler!

Okullarda verilen eğitimin esas maksadı bir önceki neslin yaptığını tekrar eden öğrenciler yetiştirmek değildir. Eğitimin hedefi kâşif, yenilikçi ve üretken insanlar yetiştirmek olmalıdır. Ancak bu şekliyle eğitim alanlar kendilerine sunulan bilgiyi hemen kabul etmeyip kritiğe tabi tutabilirler."

Jean Piaget

Piknikte...

Oysa o gün her şey çok güzel başlamıştı. Okul pikniği vardı. Haziran ayına girilmiş, okulun son günleri yaklaşmıştı. Sınavlar da bittikten sonra derslerin sonu gelmiş sayılırdı. Okulda her sınıf kendi dönemi ile pikniğe gidiyordu. Rehber öğretmenleri gözetiminde Emre ve arkadaşları da diğer üç sınıfla birlikte deniz kıyısında piknik yapmaya gelmişlerdi. Önceden herkesin getireceklerinin listesi yapılmış, mangalda pişirilecek etlerin paraları toplanmıştı. Müdür yardımcısı, sınıfın rehber öğretmenleri, gönüllü velilerin katkı ve katılımlarıyla piknik düzenlenmişti. Piknik yeri ormanlık alanın denize kıyısı olan yerindeydi. Hava sıcak olmasına rağmen öğrencilerin denize girmesi yasaklanmıştı. Aslında denize girmek için bütün şartlar tamamdı. Tahtadan yapılmış, eski de olsa küçük bir iskele bile vardı. Tek olumsuzluk, denizin Karadeniz olması dolayısıyla dalgaların hırçın hırçın kıyıya vurmasıydı. İlk anda öğrenciler denize girmek için ısrarcı olsalar da, öğretmen ve velilerin ödün vermez tavırları onları da vazgeçirmişti. Biraz zaman geçince de herkes kendi

havasına dalmıştı. Kızlardan bir grup kendi aralarında daire oluşturmuş voleybol oynuyordu. Erkeklerin çoğunluğunun ise olmazsa olmazı futboldu. Futbol oynayan birkaç ayrı grup hâlinde takımlar vardı. Top oynamayanlar da ocak başında ızgara etlerin pişirilmesine yardımcı oluyorlardı. Bir kısmı da salata için domates, salatalık ve biber dilimliyordu. Etrafta büyük bir ailenin piknik yaptığı izlenimi vardı. Bütün bunların dışında bazı öğretmenlerin etrafında da kümelenmeler oluşmuştu. Böyle durumlarda öğrenciler sevdikleri, sohbetinden faydalanmak istedikleri öğretmenlerle baş başa kalabilme ortamını bulabiliyordu. Okul havası olmadığından, öğretmenleri daha rahat tanıma ve anlama imkânları oluyordu. O gün Salih Öğretmen'in çevresinde hiç de azımsanamayacak öğrenci toplanmıştı. Okulda sevilen bir öğretmendi. Öğrencilerin tabiriyle, sırrınızı rahatça paylaşabilirdiniz. Öğrencinin hâlinden anlardı. Onlara öğretmenden çok arkadaş gibi davranırdı. Matematik dersini pek çok öğrenciye sevdirmişti. Her zaman velilere derdi: "Benim derdim matematik öğretmek değil onu sevdirmek. Yeter ki sevsin, kendisi de öğrenir."

Salih Öğretmen'e göre matematik öğrenemeyen öğrenci yoktu, öğretemeyen öğretmen vardı. Kara tahta ve tebeşire mahkûm olmayan matematik, çok da zevkliydi. Bütün iş onu mahkûmiyetten kurtarıp günlük hayata çekebilmekti. Zaten onun bu düşüncelerini hayata geçirme çabaları, kendisini öğrenciler arasında popüler hâle getiriyordu.

– Size matematik fıkrası anlatayım mı çocuklar?

– Hocam, her yerde matematikten bahsediyorsunuz. Bari piknikte matematik yapmayalım.

– Arkadaşlar en nihayetinde ben matematik öğretmeniyim. Öğretmenlik sadece sınıfta yapılıp sonra orada bırakılabilen bir

meslek değil. Öğretmenlik bir hayat tarzıdır. Her yerde öğretmen olduğunuz bir şekilde anlaşılır. Ya konuşma şeklinizden ya hâl ve hareketlerinizden.

– Hocam siz ona bakmayın. Fıkra diyordunuz, anlatırsanız seviniriz.

Çağatay bir taraftan salata malzemelerini atıştırıyor, diğer taraftan laf yetiştirmeye çabalıyordu.

– Yahu biz de bu arkadaşın yardımseverliğine sevinmiştik. Meğerse hazırlamaya değil karnını doyurmaya yardım edecekmiş. Biraz da bize kalsın istersen!

Arkadaşları Çağatay'a takılmadan edemezdi. Çağatay sempatik tavırları babacan hâliyle sınıfın maskotuydu.

– Siz de yani! Bir şey yemedim ki şunun şurasında. Beş salata, dört domates, biberleri sayamadım. Çıtır çıtır çok güzel gidiyor valla.

Hepsi gülüştüler.

Salih Öğretmen devam etti:

– İsterseniz anlatayım. Hoşunuza gideceğinden eminim. Hem her zaman bir matematik fıkrası duyma şansınız olmayabilir. Bence bu fırsatı kaçırmayın.

Salih Öğretmen gülümseyerek bir süre etrafına bakıp bekledi. Hepsinin sustuğundan emin olunca fıkrayı anlatmaya başladı:

– Eskiden kıtlık yılları yaşanmış. Süpürge saplarının yendiği, ekmeği bırakın unun bulunamadığı yıllar. Şimdilere bakmayın. Memleketimiz ne zor günlerden geçip bu refah seviyesini yakaladı. Hâlimize ne kadar şükretsek azdır. İşte belki de o kadar kıtlık olmasa da, fakirlerin ekmek yapacak un bulamadığı yakın tarihte, ücra bir köye yardım amaçlı 25 un çuvalı

gelmiş. Köy muhtarı, ihtiyar heyeti ile gerçekten çok muhtaç olan 5 aile belirlemiş. O zaman söyleyin bakalım, aile başı kaç çuval un düşer?

Çocuklardan bir kaçı hemen cevapladılar:

– 5 çuval düşmez mi? Beş aileye beş çuval, beş kere beş yirmibeş!

– Evet, çok kolay değil mi? Beş çarpı beş eder, yirmi beş. En basit çarpım bilgisi. Fıkra bu ya, bizim muhtarın çarpma ile arası pek yokmuş. Birazdan bölmeden de anlamadığını göreceksiniz. Gene de muhtar düşünmüş, 'Yirmi beşi beşe bölersem her muhtaç aileye verilecek yardımı bulurum.' demiş. Düşünmüş düşünmesine de bakın bölmeyi nasıl yapmış.

Salih Öğretmen, bu arada yanında duran bloknot şeklindeki defteri açtı, eline kalemi alıp bölme işlemini yaptı. Yalnız bu garip bir bölme işlemiydi.

– Bakın şimdi 25 | 5 yazıyorum.

Bizim muhtar da aynen böyle yazmış, sonra da tersten başlamış.Yani 2'de 5 var mı? Yok. 25' te var mı diye devam etmesi gerekirken 25' in 5' inden başlamış.

25' in 5'inde kaç 5 var diye sormuş. 5'te 5 bir tane var, demiş.

```
   25 | 5
    5 |----
-     | 1
 ----
   20
```

1 kere 5, 5'e eşittir. 25'ten çıkarırsak 20 kalır. 20'de 5 kaç kere var? 4 kere. 4 kere 5 eder 20, deyip yaptığı işlemden

```
   25 | 5
 -  5 |----
------  14
   20
 - 20
------
   00
```

25′ i 5′ e bölerek 14′ ü bulmuş.

Bütün öğrenciler bastı kahkahayı ve çeşitli yorumlar yaptılar:

– Hocam, köy bu muhtara kaldı ise yandı demektir.

– Unu alan ilk ev hatta ikinci ev bayram etmiştir.

Salih Öğretmen devam etti:

– Muhtar sonrada farkına varmış hatanın.‘Dur.’ demiş, ‘Bizim öğretmene sorayım. İşi sağlama alalım.’ Gitmiş sormuş. Öğretmen de biraz bilmiş bir edayla, ‘Muhtar, işin kolayı var. Bölme işleminin sağlaması çarpmadır. Şimdi senin bulduğun 14 ile 5′i çarparsak sonuç 25′i verdi miydi, doğru yaptın demektir. Yok vermezse doğrusuna bakarız.’ demiş. Bizim öğretmen de almış eline kalemi ve 14 ile 5′i çarpmış. Yalnız bir garip çarpmış:

```
    14
 x   5
-------
```

önce 1 ile 5′i çarpıp yazmış.

```
    14
 x   5
-------
     5
```

Sonra da 4 ile 5′i çarpıp 5′in altına yazıp toplamış.

```
      14
x      5
--------
       5
+     20
--------
      25
```

Böylece öğretmen de 25' i elde etmiş.

Muhtara dönüp 'Doğru yapmışsın. Sağlamasını yaptık, 25 çıktı. Hadi şimdi çuvalları gönül rahatlığıyla fakir fukaraya dağıttır.' demiş.

Gene kahkahalar ve yorumlar gelmişti. Salih Öğretmen'in fıkrası ilgiyi çekmiş, gülmeleri duyanların da gelmesiyle hatırı sayılır bir topluluk oluşmuştu.

– Arkadaşlar unutmayalım bu bir fıkra. Gerçek hayatla uzaktan yakından alakası yok. Sadece matematiğin günlük hayatın ayrılmaz bir parçası olduğunu vurgulayan kısa bir hikayecik o kadar. Devamı da var. Bizim muhtar işini sağlam yapan bir karaktermiş. 'Dur.' demiş. 'Bir de köyün en çalışkan çocuğu Selami'ye soralım.' Selami'yi bulmuş, durumu anlatmış. Selami de eline kalemi alıp 'İşin kolayı var, muhtar amca' demiş. 'Çarpma toplamanın kısa hâlidir. Hane başı düşen 14 çuvalı 5 eve dağıtacağımız için beş tane 14'ü alt alta yazar toplarız. Sonuç 25 olursa doğrudur.' Selami de 5 tane 14'ü alt alta yazmış toplamış.Yalnız o da işlemi bildiğimiz toplamadan farklı yapmış:

```
     ←
  |  14 ↑
  |  14 |
  |  14
  |  14 ↑
  ↓
+    14 |
--------
```

En alttan başlayarak önce 4'leri toplar. 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 20. Sonra 1'lere geçmiş. 20 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 25.

```
    14
    14
    14
    14
+   14
------
    25
```

ve Selami de 25'i bulmuş.

– Gördüğün gibi muhtar amca doğru yapmışsın, matematik böyle diyor, demiş.

– Haa ha hah ha... Bu kadar cehalet ancak okumakla olur.

– Öğretmeni yapamayınca öğrenciden ne bekliyorsun ki...

– Hocam, bu matematik fıkrası değil matematik cahilleri fıkrası.

Öğrenciler hallerinden çok memnunlardı. Nereden bilebilirlerdi, birazdan alacakları haber pikniklerini zehir edecek, keyiflerini kaçıracak.

Salih Öğretmen de gördüğü ilgiden mutlu, gülümseyerek,

– Müsaade ederseniz fıkrayı bitireyim. Yapılan sağlamalardan sonra muhtarın içinde hiç şüphe kalmamış. Köy bekçisini çağırmış. 'Evladım, şu kağıda yazdığım sayı kadar un çuvalını belirlenen evlere dağıtıver.' demiş. Bekçi efendi katlanmış kağıdı alıp cebine koymuş ve muhtarın yanından ayrılmış. Olacak ya, cebinden sayıya bakmak için kağıdı çıkartırken

kağıt kat yerinden yırtılmış. 14'ün 1 rakamı bir parçada, 4 rakamı diğer kağıt parçasında kalmış. Bekçi bakmış ve demiş ki kendi kendine, 'Allah Allah, bu muhtar garip adam. 1 çuvala 4 daha ilave et demiş, herhalde.' Böylece 5'er un çuvalını ihtiyaç sahiplerine dağıtır. Eee, ne demişler: "Yanlış hesap Bağdat'tan döner." Matematik fıkrası bu kadar. Izgaraların durumuna bakalım, yavaş yavaş arkadaşları toplayalım, yemeğe başlayalım.

O sırada bir çığlık duyuldu:

– Hocam koşun, koşun. Yardım edin, yardım edin.

Hakkı, koşarak Salih Öğretmen ve çocukların bulunduğu topluluğun yanına geldi, bir yandan da boğazını yırtarcasına bağırıyordu:

– Hocam, çabuk gelin. Kaza oldu, n'olur çabuk, çabuuuk...

Salih Öğretmen ve çocuklar telaşlanıp Hakkı'ya doğru koştular. Orta bir yerde buluştuklarında her iki taraf da nefes nefeseydi. Salih Öğretmen merakla sordu:

– Ne oldu Hakkı? Ne kazası? Niye bağırıyorsun?

Hakkı soluk soluğaydı ve zorlukla konuşuyordu:

– Hocam ne olur! Hocam çabuk... Gelin hocam...Çabuk ... Emre...

Hakkı, Salih Öğretmen'in kolundan tuttuğu gibi onu geldiği tarafa doğru çekiştirmeye başladı. Salih Öğretmen sert bir hareketle onu kendine çevirip sordu:

– Bir saniye, bir saniye. Derin nefes al, soluklan. Hem sen niye ıslaksın bu kadar? Evet evet, şimdi söyle ne oldu? Emre'ye ne oldu?

– Hocam, denize düştü. Galiba başını çarpmış. Denizden çıkarttık, ters çevirip midesindeki suyu boşalttık ama hâlâ baygın hocam. Çabuk gelin.

Hakkı'nın sözleri bitmeden Salih Öğretmen, diğer öğretmen ve öğrencilerle Hakkı'nın eliyle işaret ettiği sahile doğru koşmaya başladılar.

Kaza hiç umulmadık anda vurur insanı. Çekilecek çile, dökülecek günahlar varmış.

Bu da geçer ya Hu!

Anonim

Hastanede...

– Oğlum nerede? Nerede oğlum? Oğlumu görmek istiyorum, ne olursunuz. İyi mi, nesi var?

– Dur hanım, sakin ol. Yoğun bakımdaymış, içeri kimseyi almıyorlar!

– Nasıl almazlar? O benim oğlum! Görmek istiyorum!

– Sakin olun Ayşe hanım, doktorlar ellerinden geleni yapıyorlar. Biraz evvel doktor geldi. Durumunda değişme olur olmaz bizi haberdar edecekler.

– Sen hiç konuşma Salih Öğretmen, hiç konuşma! Senin yüzünden biricik yavrum bu hâlde! Sen öğretmenleri değil misin? Neden engel olmadın? Neden? Neden? Biz size çocuklarımızı emanet ediyoruz. Emanete böyle mi sahip çıkılır? Ah ah ah!

– Tamam hanım! Hocam siz biraz dışarı çıksanız? Hanım yanlış yapıyorsun... Allah'ın takdiri, elden ne gelir?

Emre'nin annesinin acı feryatları karşısında kimsenin diyebileceği bir şey yoktu. Böyle bir muamele karşısında Salih

Öğretmen yıkılmıştı. Karşılık vermeye çalıştı; fakat Emre'nin dayısı ve öğretmen arkadaşları araya girip onu hastanenin bekleme salonundan çıkarttılar. Zaten ne söylese acılı bir anneyi teselli edemezdi. Emre talihsiz bir kaza sonucu şu an yoğun bakım ünitesinde hayatta kalma mücadelesi vermekteydi. Kimse böyle olsun istemezdi, hele Salih Öğretmen hiç istemezdi. Emre'nin derslerindeki başarısı ve karakteri bütün öğretmenlerin olduğu gibi Salih Öğretmen'in de gözünde onu çok değerli kılıyordu. Üstüne üstlük Emre'nin matematik dersine olan özel ilgisi ve zekâsı Salih Öğretmen'in gözünde onu daha da kıymetli yapıyordu. Her sene olduğu gibi bu sene de matematik olimpiyatında derece beklediği bir öğrenciydi. Emre'nin dayısı Mehmet Bey ile hastanenin kafetaryasında oturdular. Hakkı ve Çağatay yanlarındaydı. Okuldan iki öğretmen de masadaydı.

– Siz oturun hocam, sen de şuradan herkese bir çay al bakalım Hakkı, dedi Mehmet Bey. Soğukkanlılığını koruyabilen nadir kişilerdendi.

– Bakın, ben de en az sizin kadar üzgünüm. İnanın böyle olmasını hiç istemezdim.

– Biliyorum hocam, biliyorum. Kaza hiç umulmadık anda vurur insanı. Çekilecek çile, dökülecek günahlar varmış. Kaza olduğuna eminim, emin olmasına da, nasıl olmuş bir anlatır mısınız?

– Aslında, dedi Salih Öğretmen ağlamaklı bir ses tonuyla. Anlaşılan Emre'nin annesi tarafından suçlanmak çok ağrına gitmişti. Ben de tam bilmiyorum. Ben bir grup çocukla sohbet ediyordum. Hakkı koşarak bağırarak yanımıza geldi. Emre'nin denize düştüğünü ve baygın olduğunu söyledi. Biz

de onu hemen kaldırıp buraya getirdik. Tabii ambulansı bekledik mecburen. Bu durumlarda ne olduğu kestirilemez, taşırken daha kötü sonuçlara sebebiyet veririz diye korktuk.

Bu sırada Hakkı elinde çay tepsisi masaya geldi. Mehmet Bey hemen ona dönerek sordu:

– Hakkı nasıl oldu bu kaza? Emre nasıl denize düştü?

Hakkı'nın yüzü zaten çok soluktu. Mehmet Bey'in sorusu karşısında iyice beyazlaştı. Az kaldı elinden tepsiyi düşürüyordu. Yanındakiler tepsiyi ve onu tutmasalar çaylar çoktan dökülmüştü. Boş sandalyeye âdeta çöktü. Ellerini başının arasına alıp ağlamaya başladı. Hıçkıra hıçkıra ağlıyor, bu arada da bir şeyler söylemeye gayret ediyordu:

– Nas.. Nasıl... anlatayım? Şakaydı... şaka... şakaydı. Kimse böyle olsun istemezdi. Şaka yapmışlardı. Ben... Ben konuşamayacağım.

Son söyledikleri ağzından zorlukla döküldü, ağlamaya devam etti. Masadaki herkes çok şaşkındı. Ne olup bittiğini anlamaya çalışıyorlardı. Mehmet Bey bu sefer Çağatay'a döndü:

– Sen bir şey biliyor musun evladım? Sen neler olduğunu gördün mü?

Hakkı'nın ağlamasına şaşıran Çağatay önce ne diyeceğini bilemedi, kekeledi. Sonra güçlükle,

– Bilmiyorum. Ben Salih Öğretmenle birlikteydim. Onlar top oynuyorlardı, diyebildi.

Salih Öğretmen sinirlenmişti. Hakkı'ya dönüp çıkıştı:

– Hakkı, Hakkı! Ağlamayı kesip neler olup bittiğini anlatacak mısın?

Kendine hâkim olamamış, Hakkı'yı omuzlarından tutup sarsıyordu. Hakkı umursamaz bir hâldeydi. Şoka girmiş gibiydi. Ağlaması azalmış, gözleri donuklaşmış, başına geleceğe razı mahkûm davranışı sergiliyordu. "Anlatamam, anlatamam." deyip duruyordu. Diğerleri araya girip Hakkı'yı Salih Öğretmen'in elinden aldılar. İki öğretmen arkadaşı Salih öğretmeni kollarından tutup kafeteryanın diğer tarafına götürdüler. Masada Mehmet Bey, Çağatay ve Hakkı kalmıştı. Mehmet Bey bekledi. Hakkı'nın sakinleşmesini istiyordu, ağlamasına sabretti. Ağlamaları en aza inip son bulduğunda bir mendil uzatıp sözlerine başladı:

– Hakkı biliyorum, senin için zor bir durum. Sevdiğin, belki de en iyi arkadaşın şu an ölümle pençeleşiyor. Doktorlar en iyi ihtimalle felç olacağını söylediler. Kısmi felç mi yoksa bütün vücudu mu felçli kalacak, onu da zaman gösterecek. Bu dediklerimi de henüz annesi babası bilmiyor. Gencecik pırıl pırıl bir insanın düştüğü duruma bak. Takdir Allah'tan. Olmuşla ölmüşe çare bulunmaz. Fakat sen de kabul etmelisin ki bu duruma neyin, kimin sebep olduğunu da bilmek bizim en doğal hakkımız. Yoksa başta Salih Öğretmen olmak üzere okulun öğretmenleri, müdürü suçlu duruma düşecek. Hadi kendini topla da bize neler olduğunu, nasıl olduğunu anlat.

– Hocam, ben, yani şakaydı her şey, kimse böyle olmasını istemezdi. Zaten bir anda gelişti. Ben engel olmaya çalıştım ama yetişemedim, yetişemedim.

Son kelimeleri söylerken tekrar hıçkırıklara boğuldu. Kazanın gerçekliğini bir kere daha yaşıyordu. İlk anda görüp tam algılayamadığı kazayı artık bütün bilinciyle yaşıyordu. Az bir zaman geçmişti ve her şey henüz çok tazeydi. Ne olduğunun farkına daha yeni varıyordu. Zaten Emre'yi kurtarmak için ilk atlayan da oydu. Arkadaşları şakaya gülerken o hemen

suya atlamış, Emre'yi suyun altından çıkarmaya çalışmıştı. Emre'nin kafasını sudan çıkardığında kazanın ciddiyetini anlamıştı. Emre kendinde değildi. "Bayılmış, yardım edin!" diye bağırdığında diğerleri ancak gülmeyi kesip denizden Emre'yi çıkarmaya, yardım etmeye koşmuşlardı.

– Evladım sakin ol. Biraz bizim de durumumuzu düşünmeye çalış. Hadi Çağatay seni lavaboya götürsün, elini yüzünü yıka, kendine gel. Sonra burada seni dinlemek için bekliyor olacağım. Sonuçta ciddi bir kaza, polisten önce benimle konuşmanda fayda var. Bu tarz olaylarda polis kamu davası diye gelip şahitlere sorular sorar. Hadi Çağatay yardım et, arkadaşın elini yüzünü yıkayıp kendine gelsin.

Hakkı kafeteryaya döndüğünde, elini yüzünü yıkamış, kendine gelmişti. Mehmet Bey bir şey demeden büyük kararlılıkla sözlerine başladı:

– Mehmet amca, öncelikle ben arkadaşlarımı ispiyonlayan, ihbar eden konumuna gelmek istemem. Şaka yaptıklarına eminim ve Emre'ye zarar gelmesini istediklerini de zannetmiyorum. Öte yandan, Emre benim en yakın arkadaşım. Hele denizden kafasını çıkarttığımda baygın hâlini gördüğüm anı, zannederim ömrüm boyunca unutmayacağım, dedi sesi titreyerek.

– Hakkı evladım bak, sen istesen de istemesen de bu olay gün yüzüne çıkacak. Durumun ciddiyetini bir kere daha anlatayım istersen. En iyi arkadaşın şu an ölümle pençeleşiyor. Ömrü var da kurtulursa belki de bundan sonraki hayatını tekerlekli sandalyede geçirecek.

Mehmet Bey son sözlerini sesini yükselterek söylemişti. Durumu fark edip ses tonunu biraz daha alçaltarak devam etti:

– Biz de istesek de istemesek de neler olduğunu öğrenmeye mecburuz. Sen de arkadaşını birazcık düşünüyorsan o anda ne olduğunu bana anlatırsın.

Bu arada Emre'nin sınıf arkadaşlarından ikisi hastane dışında bir köşede tartışıyorlardı:

– Ne yapacağız şimdi? Ben böyle olsun istememiştim.

– Olacağı edeceği yok. Ben de istememiştim. Laf mı şimdi bu!

– Yahu baksana. Emre ölümle pençeleşiyor Sinan. Buna sebep biziz. Bir de bunu önceden planladığımızı düşündükçe daha da kahroluyorum.

– Sus, sus! Bir duyan eden olacak. Biz şaka olsun istedik. Onu herkese rezil etmek, küçük düşürmek istedik. Şanslı kardeşim adam şanslı. Gene kahraman oluverdi. Herkes şimdiden acıyor, üzülüyor ona. Şeytan diyor ki... Neyse aman boş ver. Şimdi biz kendi işimize bakalım. Daha evvelden bu şakayı planladığımızı, kimseye anlatmayacağız ona göre. Bir anda geliştiğini, o an olduğunu söyleyeceğiz. Yoksa ıslah evine gönderirler bizi. Kanun önünde aklansak bile okuldakilere hiçbir şey anlatamayız. Anladın mı? Hiçbir şey anlatmak yok. Şakaydı o kadar.

– Anladım, anladım. Sıkıştırıp durma. Kemal Hoca ne zaman gelecek?

– Babam az sonra burada olur. O da bizden yana davranacaktır. Beni, yani bizi anlayacaktır, sen meraklanma. Sen bakma, Emre bunu çoktan hak etmişti. Yarışmada bizim takımı yenmeyeceklerdi.

– Sen ne diyorsun Sinan? Arkadaşın boynu mu kırıldı? Yaşayacak mı? Ne oldu bilmiyoruz... Bildiğimiz yoğun bakımda

hayatta kalma mücadelesi veriyor. Sen hak etti diyorsun. Niye? Yarışmada bizim takımı geçti diye. Sana inanamıyorum. Neredeyse zil takıp oynayacaksın.

– Tabii, ben de böyle olsun istemezdim. Unutma, bu işte beraberdik, beraberiz. En baştan beri Emre'yi okul önünde rezil etme planını beraber yapmıştık. Sanki senin hoşuna gitti mi yarışmayı kaybetmek? Şimdi burada masum numarası yapıyorsun?

– Seni gerçekten anlamıyorum Sinan. Tamam, hoşuma gitmedi, fakat hiçbir zaman hastanede ölümle pençeleşen birine, hele eğer o okul arkadaşımsa "Oh iyi oldu, hak etmişti!" demem.

Süleyman'ın son sözlerinden sonra ikisi de sustular. Sussalar da vicdanlarını susturamayacaklarını bile bile sustular, sustular...

– Mehmet amca size bütün gördüklerimi anlattım. Arkadaşlar şaka yapmak istediler zannederim. Art niyetli olduklarını düşünmüyorum.

Mehmet Bey sıkıntıdan olacak bir of çekti, sonra konuştu:

– Evet şaka, ne şaka ama eşek şakası demek bile hafif kalır. Gencecik bir fidan, birileri gülsün diye şu an hayatının en zor dönemlerini yaşıyor. Belki de sonrası daha da zor olacak. Yazık, hem de çok yazık...

O anda Merve kafeteryaya koşarak geldi, kendini fazla tutamayarak heyecanla bağırdı:

– Mehmet amca, Mehmet amca! Doktor yoğun bakımdan çıktığını, hayatî tehlikeyi atlattığını söyledi.

Bir insan, parasını kaybetmişse
hiçbir şeyini kaybetmemiş
demektir. Sıhhatini kaybetmişse,
hayatının yarısını kaybetmiştir.
Ümidini kaybetmişse,
her şeyini kaybetmiş demektir."

Konfüçyüs

Bilgiç Dedeyle...

Emre, yoğun bakım ünitesinden hastane odasına çıkalı tam on beş gün olmuştu. Yoğun bakım ünitesinde de on beş gün kaldığı düşünüldüğünde, kazadan bu yana bir ay geçmişti. Ailesi ve Emre için asıl zor zamanlar yoğun bakımdan sonra başlamıştı. Çünkü Emre hayatî tehlikeyi atlattığından bu yana felçliydi. Boynu dışında hiçbir yerini hareket ettiremiyordu. Doktorlar tam iyileşmenin zaman alacağından bahsediyorlar ama kesin tarih veremiyorlardı. Emre durumunu bütünüyle idrak edebilmiş de değildi. Ona geçici bir süre felç kalacağı söylenmişti. Bu yüzden içinde patlamaya hazır bir volkan bekliyordu. Volkandan sızmalar olmuyor değildi. Gencecik bir insanın başına bunlar gelmemeliydi. Emre böyle düşünüyor ve düşündükleri de ister istemez tavırlarına yansıyordu. Huysuz, çekilmez biri olma yolunda ilerliyordu. Ona acıdıkları için de kimse bu duruma aldırmıyordu. Herkes var gücüyle onu bir şekilde teselliye çalışıyordu. Emre'nin kafasında ise hep aynı soru çınlıyordu: "Neden ben? Neden ben?"

Doktorlar ümitli konuşuyorlardı. Yaşının genç olması iyileşme sürecini hızlandıracaktı. Yapılan açıklamalar ne kadar olumlu olsa da gerçek değişmiyordu. Emre şu an felçliydi ve yatağa mahkûmdu. Gerçeğin böyle olması psikolojisini negatif yönde etkiliyordu. İçini kemiren isyan duygusuyla "Ben ne yaptım da başıma bu bela geldi?" diyordu. Allah'tan matematik imdadına koşuyordu. Yaptığı matematik oyunları onu az da olsa teselli ediyordu. Gelenlere oyunlar yapıyor, kendince bay yenilmezi oynuyordu.

– İkizler siz biliyor musunuz, benim bu kazadan sonra sezgilerim çok gelişti. Bazı olayları olmadan sezebiliyor, bazı şeyleri gözümle görmesem de bilebiliyorum.

O gün ikiz yeğenleri ziyaretine gelmişti. Emre için hastalık hâlinden uzaklaşmanın en kolay yolu matematik oyunlarına kaçıştı. İşte şimdi de öyle bir oyunun hazırlık sözleri söylenmişti.

– Daha tam kabiliyetimi geliştiremesem de zamanla çok daha iyi olacak.

Cafer ile Tayyar birbirlerine baktılar. İkisi de Emre abilerine inanmasa da onu üzmemek için ne diyeceklerini bilemiyorlardı.

– Neleri sezebiliyorsun Emre abi? Cebimde kaç para olduğunu bilebilir misin mesela, diye sordu Tayyar.

O Cafer'e göre biraz daha cingöz sayılırdı.

– Onu bilemeyecek ne var? Sizde para ne gezer? Cebin boştur senin.

– Annem 10 lira vermişti. Bilemedin, bilemedin. Hani sezgilerin güçlüydü?

– Yahu siz de hemen oltaya geliyorsunuz. Onu bilemem tabii ama avucunuzun içine yazdığınız sayıların hangisi tek, hangisi çift onu bilebilirim.

– Nasıl bileceksin ki? Bilemezsin gene bizi kandırmaya çalışıyorsun, dedi Cafer.

– Yok bu sefer, size matematik oyunu yapacağım. Şimdi Tayyar sen al şuradan kalemi ve benim görmeyeceğim şekilde Cafer'in avuçlarından birine 1 ila 20 arasında istediğin iki sayıyı yaz. Yalnız bir tarafa tek, diğer tarafa çift sayı olmak şartıyla. Ben de hangi elindeki tek, hangisindeki çift sayı bileyim.

Tayyar Cafer'in sağ eline 11, sol eline de 10 yazdı.

– Evet, şimdi çok basit bir çarpma işlemi yapacaksınız. Sağ eldeki sayıyı 2 ile sol eldekini de 3 ile çarpacaksınız.

İkisi de işlemi zihinlerinden yaptılar. 22 ve 30' u buldular.

Sağ eldeki sayı 2 ile çarpılırsa: 11 x 2 = 22.

Sol eldeki sayı 3 ile çarpılırsa: 10 x 3 = 30.

– Toplayın çıkanları ve bana söyleyin.

İkizler aynı anda '52' dediler.

Emre gözlerini kapatıp,

– Görüyorum, görüyorum. Sağ elde tek sayııı, sol elde çift sayııı, dedi.

Sonra gözlerini açarak,

– Doğru mu, diye sordu.

İkizler hayretle doğru dediler. Tayyar hemen toparlandı:

– İyi tahmindi Emre abi. Bir daha bilemezsin bence.

– Öyle mi beyim hadi bakalım biliyor muyum bilemiyor muyum? Denemesi bedava, şimdi de Cafer senin ellerine

yazsın bir tek bir çift sayı yine bilirim. Sezgilerimiz güçlendi diyorum size... Biraz geliştirsem normal insanların göremediklerini göreceğim diyorum...

Bu arada Cafer ikiz kardeşinin ellerine 8 ve 15 yazdı. Sağ avuca 8, sol avuca 15.

İkizler yazma işlemini bitirince Emre yine başladı sezgileri güçlü falcı rolü oynamaya ve gözlerini kapatarak,

– Göremiyorum, görmeme yardım et matematik... Eveeet... Bu sefer sağ eli 4 ile sol eli 5 ile çarppp... Çarppp çabuk çarp sonra topla ikisini bana hemen sonucu söyleeeee, hadiiiii...

İkisi de zihinlerinden sağ eldeki 8'i 4 ile sol eldeki 15'i de 5 ile çarparak topladılar.

8 x 4 = 32 ve 15 x 5 = 75 . 32 + 75 = 107. Bu sefer sadece Cafer '107' dedi.

Emre rolüne devam ederek,

– Görüyorum, görüyorum. Sol elde tek, sağ elde çift sayı görüyorum.

Tayyar işi şakaya vurdu:

– Kahve falı da bakıyor musun Emre abi? Hem onda da iyi para var. Köşeyi döneriz bak sen bunu düşün böyle sayı falan kesmez kimseyi!

– Şaka bir yana burada tabii ki falcılık yapmıyoruz. Hayatta her şey bir düzen içinde yaratılmış. Her yerde bir formülasyon gizli onu doğru okuyabilirseniz sırlı kapılar size açılır.

– Bunun için ne yapmak lazım, diye sordu Cafer.

– Matematik bilmek, bilimlerde ilerlemek lazım. Hayatı yaratan onu öyle kodlamış ki ancak ilim sahipleri o kodları anlayıp çözebilirler. Bu oyunun da püf noktasını söyleyeyim size matematiksel özelliklerini de Mehmet Dayı'dan öğrenirsiniz.

Cafer heyecanlanmıştı:

– Anlat anlat Emre abi geçenlerde bir ara size geldiğimizde de bir oyun öğretmiştin sınıfta yapıp bayağı hava atmıştık. Herkes bir süre bize dahi olarak baktı.

– Evet, ilk sınav sonuçları gelene kadar... Sonra herkes ne olduğumuzu anladı, diye Tayyar sözü tamamladı.

Emre anlatmaya başlamıştı:

– Önce oyunu özetleyeyim: Bir ele çift bir sayı diğer ele tek bir sayı yazdırın, dikkat edin sayılar küçük olsun yoksa hesapta yanlışlık çıkabiliyor. Sonra sağ eli 2 ile sol eli 3 ile veya sağ eli 4 ile sol eli 5 ile çarptırtın ve çıkan sonuçları toplayıp söylemesini isteyin.

– Yani 2– sağ ve 3– sol veya 4– sağ ve 5– sol bunların bir farkı yok mu?

– Yok, yani sağ eli 2 ile çarptırırken solu 5 ile çarptırırsanız olmaz. Fakat ilk yaptığınızda, benim yaptığım gibi, 2 ve 3 dersiniz sonra da 4 ve 5. Sonuçta sizin açınızdan değişen bir durum yok sadece karşı tarafın kafası karışır o kadar.

– Tamam sonucu aldık sonra nasıl biliyoruz? 'Cafer iyiden iyiye sabırsızlanmıştı.

– Evet toplamı aldıktan sonra bakacaksınız. Eğer toplam tek sayıysa sol eldeki tektir. Yok toplam çift ise sol eldeki sayı çifttir.

– Dur Emre abi bunu yazayım, dur!

– Toplam çiftse sol el çift, tekse sol el tek. Bu kadar basit. Bu kadar basit, basit olmasına da matematik bilenlere basit. Yoksa bundan daha karmaşık oyunlarla sezgi diye sihir diye uyuturlar, uyutuyorlar da... Matematik bilimini bilmek, öğrenmek gerek.

Tam o anda Bilgiç dede oda kapısından içeri girdi:

– Yani diyorsun ki, ne sihirdir ne keramet, matematik bilmek marifet!

– Oooo, Bilgiç Dede hoş geldiniz, kusura bakmayın ayağa kalkıp ellerinizden öpemiyorum.

– Ne demek evladım kusur mu olurmuş. Hele bir iyileş bol bol öpersin inşallah.

Hakkı da dedesiyle gelmişti, hemen söze karıştı:

– Biz de Emre sıkılıyordur, hadi gidelim onu biraz dışarda gezdiririz, diyorduk. Nereden bilelim onun keyfinin yerinde olduğunu, kuzenlerine matematik oyunları gösterdiğini…

– Yahu hiç olur mu? Ne iyi ettiniz de geldiniz. Cafer'le Tayyar da gideceklerdi de ben onları oyun falan deyip tutuyordum. Bizimkilerin gelmesine nereden baksan daha bir saat var.

– İyi o zaman, hiç itiraz istemiyorum. Dışarıda çok güzel bir gün var. Güneşli, sımsıcak bir yaz günü, gelirken Çağatay'la da kararlaştırdık nereye oturacağımızı. Hadi hemen hemşireyi çağıralım seni giydirsin de çıkalım.

– Hakkı hemen oldubittiye getirme şimdi. Bilgiç Dede istiyor mu bakalım? Hem nerede Çağatay? Geldi diyorsun da nerede kaldı?

– Onu bilmez gibi soruyorsun. Tutturdu karnım aç diye… Bahanesi de hazır:"Emre şimdi hastane yemeklerinden bıkmıştır, ona özel sandviçimden hazırlatacağım." dedi kafeteryaya yollandı. Sen de kaytarmaya çalışma, seni dolaştırma fikri Bilgiç Dedemden çıktı zaten. Gelirken de hemşireye söylemiştim de hazır olmasını tembihlemiştik.

– Ellerinize kaldık, yandık mı yaşadık mı belli değil, diyen Emre bir taraftan da burnu ile hemşire çağırma düğmesine bastı.

Çok geçmedi hemşire geldi. Bunu fırsat bilen ikizler müsaade istediler. Hemşire Emre'yi giydirdikten sonra tekerlekli sandalyeye oturtmak için Hakkı ve Bilgiç Dede'den yardım istedi. Hemşire hanım işini bitirip kapıdan çıkarken Çağatay ellerinde meşrubatlar, tostlarla içeri girdi. Az kalsın hemşireyle çarpışacaktı.

– Hop hop değmesin yağlı boya, dedi Çağatay.

Ellerindekilere son derece önem verdiği belliydi.

– Çağatay sen de kantini satın almışsın kim yiyecek bunları, deyince Emre.

– Bir şey olmaz yeriz. Sen meraklanma kalanları bana bırak. Ben bilirim hastane yemeklerini, tatsız tuzsuz olurlar. Bana göre hastayı daha çok hastanede tutup parasını almak için bir taktik. Birazdan sana özel hazırlattığım sandviçi yerken ne demek istediğimi daha iyi anlayacaksın.

Hakkı araya girdi:

– Bunun yemek muhabbeti bitmez, hadi çıkalım yoksa oturmayı planladığımız bankı başkalarına kaptıracağız.

Hep beraber hastanenin yanındaki parka gittiler. Oturmayı düşündükleri bankı kaptırsalar da başka bir tanesini bulup oturdular. Çağatay sabırsızdı:

– Hadi soğutmadan yiyelim şu sandviçleri.

– Ne obursun, ne soğuması sandviç soğuk yenir zaten. Güzel bir yaz havası etraf cıvıl cıvıl, yemyeşil bir park yok illa yemesi lazım paşanın, diye cevapladı Hakkı.

Bir taraftan da göz ucuyla Emre'ye bakıyordu. Emre'nin dışarı çıktıklarından beri suratından düşen bin parçaydı. Kazadan sonra ilk kez dışarı çıkıyordu. Tekerlekli sandalyede ilk kez... Belki de bundan sonra hep böyle olacaktı. Hayatı tekerlekli sandalyede geçecekti. Günlük güneşlik bir yaz havası, kuşların cıvıltısı, insanların coşkusu ona mutluluk yerine, yaşama sevinci yerine tarifi imkânsız bir acı veriyordu. İçinde bir ses, herkesin tekerlekli sandalyeye mahkûm olmasını istiyordu. O acı çekiyorsa herkes acı çeksindi.

– Benim canım bir şey yemek istemiyor, dedi Emre küskün bir şekilde. Belki meyve suyu içebilirim.

Arkadaşları ona acıdığından onu her daim neşelendirmek istiyorlardı. Onu teselli etmek için şakalaşmalar yapıyorlardı. Bazen istenilenin aksine sonuçlar verse de onların niyetleri halisti.

Hakkı şakayla karışık takıldı:

– Söyle bakalım boğazına düşkün Çağatay kardeşim, Emre'nin meyve suyunu rahat içebilmesi için kamış yani pipet aldın mı? Yoksa daha başka ne yiyelim diye düşünürken onu almayı unuttun mu?

– Amma da yaptın şimdi, Emre içemez diye ilk onu aldım ben...

Çağatay son sözü söylerken yaptığı gafı anlayıp hemen susmuştu ama nafile olan olmuştu. Emre'nin bozuk olan psikolojisi tamamen çöktü. Önce gözleri doldu. Volkan taşmaya hazırlanıyordu. Bir süre tutmaya çalıştı kendini başaramadı. Bir yandan ağlamaya, isyan ederek bağırmaya başladı:

– Neden ben? Neden ben? Bunca insan varken durup dururken neden benim başıma geldi bu kaza? Ya hiç iyileşemezsem ya hiç yürüyemezsem! Ne yaparım? Allah'ım ne yaptım da bu durum benim başıma geldi... Ahhh...ahhh...

O ana kadar çocukları kendi hâline bırakan Bilgiç Dede olaya müdahele etme ihtiyacı hissetti. Hakkı kadar diğer iki gencin de dedesi sayılırdı. Özellikle Emre ile aralarında özel bir sevgi bağı vardı. Emre onu rüyalarda karşımıza çıkan aksakallı bilge dedeye benzetir ve "Aksakallı dede gerçek hayatta bizim yanımızda, rüyada çıktığında onun sözüne ne kadar önem veriyorsak, hayatta da Bilgiç Dede'nin söylediklerine o kadar dikkat etmeliyiz." derdi.

– Evladım, sakin ol biraz. Kolay olmadığının farkındayız, sabretmelisin zor bir imtihandan geçiyorsun.

– Sabredecek gücüm kalmadı. Dayanamıyorum artık. Hele böyle etrafımda yürüyenleri, koşanları gördükçe içimdeki acı ikiye üçe katlanıyor. Yüreğimi kavuruyor. Ya hiç ayağa kalkamazsam, yürüyemezsem düşüncesi beni mahvediyor, ölsem daha iyi diyorum.

Hakkı ile Çağatay sus pus olmuş yaptığı yaramazlığın farkında olan küçük çocuklara benzer bir hâlde öylece kalakalmışlardı.

– Haklısın evladım. Yaşadıkların çok zor. Herkesin kaldırabileceği bir yük değil. Unutmaman gerekense Allah kaldıramayacağımız yükü bize yüklemez.

– Ben kaldıramıyorum işte kaldıramıyorum.

– Öyle deme evladım. Biraz sakinleş, biliyorum zor hem de çok zor. Ben de Kore Savaşı'nda ayağımdan yaralanmıştım. Askerî hastanede üç hafta yatmak zorunda kaldım da

hayatımın en çekilmez zamanlarıydı. Arkadaşlarım cephede savaşırken yatmam, yürüyememem, en temel ihtiyaçlarımı bile hemşire yardımı ile sağlamam. Senin durumunla mukayese kabul etmez ama gene de senin durumunu en azından anlayabiliyorum. Yalnız bize düşen başımıza gelene sabretmektir. Her şey Allah'tan, O bizi yoktan var etti. Vücudumuz yoktu, o bize vücut verdi. Aslında hiç hakkımız olmadan aldığımız bu emanetin bir kısmını elimizden alınca üzülüyoruz. Zaten yoktu, olana şükretmek lazım. Bu dünya hayatı bir imtihan. Eldeki imkânlarla onu geçmeye çalışmak lazım. Esas mutluluk ve rahat ötelerde ona çalışmak gerek.

Emre, Bilgiç Dede'ye saygısından olacak biraz sakinleşmiş, dinleme moduna girmişti ama yine de itiraz etti:

– Zor bir imtihan bu, ben nasıl kaldırayım? Sonra neden ben? Ben ne yaptım da Allah böyle bir durumu başıma verdi?

Bunları söylerken tekrar hıçkırıklara boğuldu. İçini çeke çeke ağlamaya başladı. Hakkı ile Çağatay ne yapacaklarını bilemeden 'Yapma Emre, biraz sakin ol, kendine yapıyorsun, üzülme...' şeklinde teselli sözleri söylemeye çalıştıklarında, Bilgiç Dede eliyle durmalarını işaret etti. Bir süre bir şey demeden Emre'nin sakinleşmesini beklediler. Emre durulunca Bilgiç Dede konuşmaya yeniden başladı:

– Sana ne desek seni teselli edemeyiz. İçinde bulunduğun durum sabredilmesi çok zor bir durum. Sabırdan başka tavsiye de olamaz. Onu da söylemek kolay yapmak güçtür. Bunların farkındayız. Yalnız senin morale ihtiyacın var. Unutma iyileşme moral– motivasyonun en yüksek seviyede olması ile çabuklaşır. Şikâyet etmek, morali bozduğu için başa gelen belayı da çiftleştirir. Hâlinden ne kadar çok şikâyet edersen

hastalığın o kadar kötüye gider. Kendi faydan için zor olanı yapman lazım, sabretmelisin. Hatta haline şükretmelisin.

Emre içini çekerek,

– Bir de bu hâlime şükretmemi beklemeyin benden, dedi.

– Sabır her şeyin başıdır, evladım. Biraz sabredersen anlatmaya çalışıcağım. Önce "Niye ben? Niye benim başıma geldi?" meselesini konuşalım. Sana ünlü birinin hikâyesini anlatayım. Efsanevi Wimbledon tenis oyuncusu Arthur Ashe'in gerçek hayat hikayesini... ArthurAshe AIDS'den ölmekteydi. Dünyanın her köşesindeki hayranlarından mektuplar yağmaktaydı. Bunlardan bir tanesi şöyle soruyordu: "Neden Allah böylesine kötü bir hastalık için seni seçti?"

Arthur Ashe buna şu cevabı verdi: "Tüm dünyada her yıl, 50 milyon çocuk tenis oynamaya başlar. 5 milyonu tenis oynamayı öğrenir. 500,000' i ancak profesyonel tenisi öğrenir. 50,000'i yarışmalara girer. 5,000'i büyük turnuvalara erişir. 50'si Wimbledon'a kadar gelir. 4'ü yarı finale, 2'si finale kalır. Elimde şampiyonluk kupasını tutarken Allah'a "Neden ben?" diye hiç sormadım. Ve bugün sancı çekerken Allah'a "Niye ben?" mi demeliyim? Allah'a asla "Niye ben?" diye sormayın. Ne olacaksa olacak. İnancınızı koruyun yeter."

İşte buradan ders çıkartarak ben de sana diyorum ki, senin yaşadığın şehirde 500,000 öğrenci var. Belki de fazlası. Bunlardan 50,000' i matematikte iyi. Ancak 5,000'i olimpiyatlara hazırlanıyor. 500'ü yarışmalara giriyor. 50'si finallere kalıyor. İlk 10'u altın madalyaya hak kazanıyor. Şimdi aynı durum senin için de geçerli değil mi? Sen altın madalyayı aldığında aynı soruyu sordun mu? O zaman neden ben dedin mi? Takdir böyleymiş. Gayret senden, başarı Allah'tan. Şimdi de gayret edersen iyileşenler arasına girebilirsin. Moralini

bozma, elindekilerin kıymetini bil. İyileşeceğine dair inancını kaybetme.

– Peki, dedi Emre. Anlatılanlardan etkilenmişti. "Şükür nereden çıktı? Sakat kaldığıma neden şükredeyim ki? Başkalarına bağımlı yaşamanın nesi iyi ki şükürlerimi sunayım.

– Emre evladım, yaşadıkların her babayiğidin kaldıracağı türden değil. Fakat anlamaya gayret etmen gerek. En azından fikri planda kendini ikna etmeni tavsiye ederim. Pozitif düşünce iyileşmenin en temel yapısı. Güzel düşünme senden. Şifa Allah'tan. Şükür meselesine gelince, onu da eskilerden ama eskimeyen bir hikâyeyle anlatmaya çalışayım.''

Meselenin ciddiyetinden olsa gerek Hakkı ile Çağatay da pür dikkat Bilgiç Dede'yi dinliyorlardı. Çağatay aldığı yiyecekleri bile unutmuştu. Daha sonra arkadaşlarına bu konuşmadan bahsederken Emre'yi o hâlde gördüğümde benim bile iştahım kaçtı diyecekti.

– Bir zat, yoksul ve çaresiz kimseyi bir minarenin başına çıkarıyor. Minarenin her basamağında da birer hediye veriyor. Tam minarenin en yüksek yerinde de en büyük hediyeyi veriyor. Hediyeyi veren zatın tek beklentisi teşekkür edilmesi ve kendisine bu yaptıklarından dolayı minnet duyulmasıdır. Oysa minareye çıkan yoksul adam, bütün o basamaklarda gördüğü hediyeleri unutup veyahut hiçe sayıp şükretmeyerek yukarı bakar ve "Keşke bu minare daha uzun olsaydı da daha yukarı çıksaydım. Niçin o dağ veya öteki minare kadar yüksek değil!?" derse ne kadar haksızlık eder değil mi? Öyle de bir insan hiçlikten vücuda gelip taş olmayarak, ağaç olmayarak, hayvan kalmayarak insan olup sıhhat ve afiyet gibi Allah tarafından kendisine verilen nimetlerin– ki bunları bir ücret

ödemeden almıştır, hatta bulmuştur– kıymetini bilmezse asıl hastalık budur. Manevî hastalıkların tedavisi de maddî hastalıklardan zordur. Hem de bütün hastalıkların tedavisi için önce hastanın maneviyatının kuvvetli olması gereklidir. Bu sebeple "Her işte bir hayır vardır." diyerek moralini yüksek tutarak iyileşmeye bakacaksın. Şikayet etmek, ah vah etmek, sana iyilikten çok fenalık getirir. Biliyorum bu anlatılanları anlatmak kolay, yaşamak ve hayata geçirmek zordur. Bak biz buradayız: Deden olarak ben, arkadaşların, annen, baban. Seni seven herkes sana destek oluyorlar ve olacaklardır. Hadi bakalım toparla kendini ve üzülmeyi bırak. Bana bir rüyanı anlatmış, tabirini istemiştin hatırladın mı? Belki de onun tabirini yaşıyorsun, ne biliyorsun. O rüyanın sonunu düşün ben inanıyorum ki o son gibi bitecek, sen eğer biraz sabırlı olursan.

– Bilgiç Dede iyi ki varsınız. İçimi ferahlattınız. Dediklerinize dikkat etmeye çalışacağım. Eee, Çağatay getir bakalım şu pipetli meyve suyunu da içelim. Hem senin karnın acıkmadı mı birader? Neeee! Hâlâ duruyor musun?

Çağatay biraz da kırdığı pottan olsa gerek dalgındı. Çekine çekine,

– Tamam, hemen, diyebildi.

Hep beraber Çağatay'ın getirdiği sandviçleri yediler. Güzel bir yaz günüydü ve Emre'nin yüz aydınlığı da gözlerden kaçmıyordu. Bilgiç Dede'ye çok inanan, söylediklerini hayatına rehber yapmaya çalışan Emre için bu konuşmalar yüz aydınlığı olmuştu. Akşama anne– babası geldiğinde, annesi oğlunun neşesine hayret etmiş sormuştu, bu gün her günden farklı ne yaptığını. Emre de "Hiç." demişti, "Sadece her hâline şükretmeli insan. Bunu öğretti Bilgiç Dede bugün bana."

* * *

Bilgiç Dede, Hakkı ve Çağatay hastaneden eve gelene kadar hemen hiç konuşmadılar. Hepsi düşünceliydi. Bilgiç Dede arada sırada "Çok dua edin arkadaşınıza, şifa Allah'tan, işi çok güç." deyip duruyordu. Diğerleri de sadece kafalarını sallayıp tasdik ediyorlardı. Sözün bittiği yerdi? Kendilerini Emre'nin durumunda hayal etmek bile istemiyorlardı.

Bilgiç Dede pazara uğrayıp eve bir iki nevale alacağını söyleyerek minibüsten inmeleri gereken duraktan iki durak erken indi. Hakkı'nın yardım isteğini de "Ben daha ihtiyarlamadım, ihtiyarlayınca o da olur." diyerek reddetti. Hakkı ile Çağatay minibüste hiç konuşmadılar. İnince Hakkı kendini daha fazla tutamadı:

– Emre durup dururken sakat kaldı. Bence bu işin içinde bir iş var.

– Ne demek şimdi o? Sen olayı görmedin mi? Kaza diye de üstü örtüldü. Emre, babası özellikle Salih Öğretmen'in başı derde girebilir diye davacı bile olmadılar.

Çağatay bunları söylerken bir şeyler anlamaya çalışır gibi Hakkı'nın yüzüne bakıyordu.

– Evet, benim gördüğüm, görünen o. Sinan topu biraz yukarı attı. Süleyman da Emre'nin arkasında kanbura yattı. Topu denize gitmesin diye tutmaya çalışan Emre Süleyman'a çarparak dengesini kaybetti ve suya düştü. Masum bir su şakası (!)

– Ne masum, ne masum! Gencecik bir insan bu masum (!) şaka yüzünden şu an boynu dışında hiç bir yerini hareket ettiremiyor, belki ömür boyu da öyle kalacak.

– Sus Çağatay sus, sen de ne şom ağızlısın. Doktorlar "Yaşı genç olduğundan geriye dönüş başlarsa bir iki senede

toparlar." diyorlar. Ben yine de bu şakayı o kadar masum(!) düşünemiyorum.

– Ne demek istiyorsun?

– Bilmiyorum, bence burada kilit nokta Süleyman.

– Haklı olabilirsin aslında bu işten kim karlı çıktı düşünelim, dedi Çağatay. Matematik takımına Sinan hemen seçiliverdi. Emre'den boşalan yere hemen kondu. Babası Kemal Hoca'nın da katkılarıyla...

– Evet Çağatay, bilemiyorum ama burnuma hiç de iyi kokular gelmiyor. Bakalım ben bir şeyler düşünüyorum amma... Dur bakalım, dur.

Bir denklemde küçük bir
eksi artı yanlışı altüst
eder eşitliği.

N. Cumalı

Kazanın Ötesinde...

Kazanın üzerinden iki buçuk ay geçmişti. Tam tamına yetmiş beş gün. Emre için kâbuslarla dolu yetmiş beş gün. Fakat o gün Emre'nin hastane odasında bir bayram havası vardı. Emre bugün eve çıkıyordu. Özellikle son bir ayda gösterdiği performans, iyileşme azmi sonunda semeresini vermişti. Son bir haftadır tay tay denilen şekliyle bile olsa ilk yürümeye başlayan bebek gibi adımlarını atmayı başarmıştı. Ellerini az da olsa hareket ettirebiliyor, çatalı kaşığı tutabiliyordu. Doktorlar da haftada bir hastaneye gelmesi şartıyla kendi evinde kalmasına izin vermişlerdi. Bu arada babası da boş durmamış, onun için evi yeniden düzenlemiş, evde gerekli egzersizleri yapabilmesi için her türlü donanımı sağlamıştı. Herkes onu çıkarmak için oradaydı: Annesi, babası, kardeşi, Mehmet dayısı, yengesi, kuzenleri, Bilgiç Dede, birkaç yakın aile dostu ve Zeynep. Zeynep dışındakiler yoktu henüz. Hakkı ve Çağatay, Salih öğretmeni alıp geleceklerdi. Bir tek Merve burada olamayacaktı. Matematik yarışmasına katılmak için matematik takımı ve Kemal hocayla uçacaktı.

Uçağın kalkış saati, Emre'nin hastaneden ayrılacağı saatten yaklaşık iki saat önceydi.

Emre,

– Daha ne kadar bekleyeceğiz anne? Ben hemen çıkmak istiyorum. Hastanenin duvarları beni boğuyor artık, deyince annesi,

– Sabret oğlum! Baban evrakları imzalıyor, ilaçları alıyor. Uğraşıyor işte adam. Allah bugünleri de gösterdi ya, gerisini de gösterir inşallah, diye karşılık verdi.

– O zaman ben size bir gösteri yapayım. Kuzenlerim kalkmama yardım ederse, altı adım atarım. Biliyorsunuz rekorum beşti.

Kuzenleri hemen koştular, annesi şikâyet etti:

– Aman oğlum yorma kendini, eve giderken yeterince yorulacaksın zaten.

Mehmet dayısı hemen müdahele etti:

– Bırak yeğenimi! O erkek adam, yorulmaz. Yetmiş beş gün bu hastanede kalan adama kolay kolay bir şey olmaz.

Dayısının son sözleri herkesin tebessüm etmesini sağlamıştı. Derken şimdi hepsi Emre'nin adım atma mücadelesini dikkatle izliyorlardı. Emre'nin bir adım atmak için gösterdiği çaba karşısında herkes içlenmişti. Annesinin ve yengesinin gözleri dolmuştu. Belli etmemek için başlarını öne eğiyorlardı. Ana yüreği dayanmıyordu işte, çocuğunu aciz durumda görmeye. Emre altıncı adımı attığında kendisi de bitmişti. Kan ter içinde kalmıştı. Normal insanların düşünmeden attıkları altı adımın onun nazarında önemi çok büyüktü. Yeni rekoruydu. Yorgun ama gururlu bir ifade vardı yüzünde. Kuzenleri yatağına uzanmasına yardım ederken kutlamaları da kabul

ediyordu. Yorulmuştu ama alkışını da almıştı. Yatağına uzanıp yerleşmeye çalışırken kapı açıldı. Herkes Emre'nin babasını bekliyordu fakat içeri Merve ve Çetin girdi. İkisi de soluk soluğaydı.

– Aman geç kaldık diye çok korkmuştum. Sürpriz yapalım derken trafik bize süpriz yaptı. Az kalsın sizi kaçırıyorduk.

Merve nefes nefeseydi, zor konuşuyordu. Emre şaşkınlığını gizleyemedi:

– Aaa, sizin uçağınız kalkmadı mı? Burada ne işiniz var?

Merve umursamaz bir tavırla, solukları biraz biraz düzelmiş hâlde,

– Kalkmış olması lazım. Hatta belki de varmıştır bile.

Çetin lafa karıştı:

– Biz sen üzülme diye sana söylemedik, fakat yarışmadan çekildik.

Merve tamamladı:

– Evet, özellikle senin kazana sebep olan Sinan takıma alınınca Çetin'le yarışmadan çekilmeye karar verdik. Senin iyileşme motivasyonunu etkilemesin diye de sakladık söylemedik. Hem iyi olmuş baksana senin hastaneden çıkışını da kaçırmamış olduk.

Bütün bunlar olurken Hakkı ve Çağatay da Salih Öğretmen'in evindeydiler. Kapıyı Salih Öğretmen'in eşi açmış ve onları salona buyur ederken Salih Öğretmen'in hazırlandığını söylemişti. Salonda Salih Öğretmen'in beş– altı yaşlarındaki oğlu televizyon seyrediyordu. Küçük çocuk televizyonda oynayan çizgi filme öylesine dalmıştı ki iki gencin gelip salona oturduklarını fark etmedi bile. Onlar da çocuğun dikkatini dağıtmak istemediler. Zaten onlar da heyecanlıydılar. Heyecanlarının sebebi

Emre'nin hastaneden çıkıyor olması değildi. Sebep başka, çok başkaydı. Salih Öğretmen'in gelmesini sabırsızlıkla bekliyorlardı. Onunla önemli bir konuyu konuşacaklardı.

– Hoş geldiniz gençler. Hadi bakalım hemen çıkalım, ancak yetişiriz. Size borcum olsun. Bir dahaki sefere çay içip biraz da sohbet ederiz. Trafiği de hesaba katarsak geç kaldık bile sayılır.

– Hocam, bir dakikanız var mı? Gitmeden sizinle bir konu hakkında konuşacaktık da.

Hakkı'nın ciddiyeti, acelesi olan Salih Öğretmen'i durdurmuştu. Heyecandan ne yaptığını bilmiyor, her zaman başında olan şapkasını bu sefer eline almış çeviriyordu. Salih Öğretmen de Emre'nin hastane çıkışına yetişmek için ısrar ediyordu:

– Yolda anlatırsınız. Ben araba sürerken konuşursunuz. Emre'nin hastaneden çıkışında olmak istiyorum. Çok zor zamanlar geçirdi, hâlâ da bitmedi çilesi çocuğun. Morale, desteğe ihtiyaç duyduğu zamanlarda yanında olmamız gerekir.

– İnanın hocam. Gerçekten önemli. Hem de Emre ile ilgili. Hemen burada konuşsak daha iyi olur, diye karşılık verdi Çağatay ve yüzünde hiç de yabana atılmayacak bir kararlılık vardı.

– Ne oldu yoksa Emre'ye bir şey mi oldu?

– Hayır hayır, Emre gayet iyi; yani en azından olabildiğince iyi. Bizim konu başka, gerçi onunla ilgili ama...

– Yahu neler oluyor? Biriniz doğru dürüst anlatın olan biteni, diye çıkıştı Salih Öğretmen. Kapıdan geri döndü, meraklanmıştı da:

– Tamam, madem arabada konuşulmayacak kadar önemli burada konuşalım. Anlatın bakalım neymiş, bu hem Emre ile ilgili olup hem de ilgili olmayan mesele?

Salih Öğretmen kazadan kendini sorumlu tuttuğundan, Emre'yle ilgili dedikleri için öğrencilerinin yanına oturdu.

Çağatay sözü Hakkı'ya bırakır şekilde Hakkı'ya baktı. Hakkı şapkasıyla sinirli sinirli oynuyordu.

– Hocam Emre'nin sakat kaldığı kaza var ya. Gençlerin şakalaşması denilerek kapatılan olay, ne kaza ne şaka, planlı bir girişim.

Kim planlamış? Neden planlamış? Kimin ne alıp veremediği olur Emre'yle? Anlatsanıza çocuklar, hayal görmüyorsunuz değil mi? Şaka yapıyorsanız, şimdiden ikaz ediyorum, hiç de hoş bir şaka olmadı.

Hakkı devam edecekti, Çağatay araya girdi:

– Yok hocam, ne şakası! Bu konuda şaka olur mu? Bizi tanımıyor musunuz?

– Tamam tamam, anlatın bakalım kim istemiş Emre'yi sakat bırakmak? Oğlum sen de şu televizyonun sesini biraz kısar mısın? Ağabeylerinle önemli bir konu konuşuyoruz.

Salih Öğretmen'in oğlu istifini bozmadan elindeki kumandayla sesi biraz kıstı.

– Evet sizi dinliyorum. Yalnız biriniz konuşsun ve sakin sakin anlatsın, öğrenelim bakalım şu hikâyeyi.

Çağatay yine Hakkı'ya baktı, o da başladı:

– Hocam bu şaka– kaza planlanmış. Planlayanlar da Sinan, Süleyman ve hatta Kemal Hoca. Amaçları da Emre'yi öncelikle herkesin gözünde komik duruma düşürmek, sonra da kolunun bacağının kırılmasını sağlayarak matematik takımından etmek.

Böylece Sinan takıma girebilecek ve olası bir başarıda Emre'nin yerine kendisi kahraman olacaktı. Nitekim kısmen başarılı oldular da. Emre'yi ömür boyu sakat bırakmak pahasına olsa da ...

Hakkı'nın yüzünde kısmen bir rahatlama ifadesi okunuyordu. Şaşırma ve sinirlenme sırası Salih Öğretmen'deydi:

– Bir dakika, bir dakika arkadaşlar. Bu dedikleriniz çok önemli iddialar. Hapsi gerektirecek durumlar. Ne dediğinizin farkında mısınız? Bunları ispat edecek delil veya delilleriniz var mı? Herkesin gözü önünde olan, şaka– eşek şakası– hükmü verdiği bir kazada kasıt olduğunu iddia ediyorsunuz. Hem sen Hakkı, görgü şahidi olarak ifade verdiğinde şaka yapmaya çalıştılar, kasıtlı bir durum yok dememiş miydin? Ne oldu da fikrin değişti?

– Olayın olduğu ilk anda hepimiz şaşkındık. Şok olmuştuk. Sizin de başınızın derde girmesini hiç istemediğimden, sadece ben de değil diğer arkadaşlar başta Emre olmak üzere, öyle konuşmaya mecbur hissetmiştik kendimizi. Hem siz hep demez misiniz olayların perde arkasına bakmak lazım, diye. Hiçbir şey göründüğü gibi değildir. Aslında benim de şüphem yoktu. Sonuçta olay herkesin gözü önünde olmuştu. Aradan onbeş gün– bir ay kadar geçip ilk şoku atlatınca ve en önemlisi Emre'nin çaresiz hâllerine de şahit olunca düşündüm. Biraz araştırma yaptım. İfadelerini verirken devamlı ağlayan Süleyman'ı incelemeye aldım. Önce onunla konuştum. Hep bilinenleri tekrar edip durdu. Onunla konuşurken Sinan da hep çevremizdeydi. Sonra Sinan'la da konuştum. Sinan'dan da bir sonuç elde edemedim. Sonra düşündük bir oyun oynayalım dedik. Eğer Süleyman'ın gizlediği varsa onu öğrenmenin yollarını bulmalıydık. Biz de sizin beğenmeyeceğiniz bir oyun oynadık.

Hakkı durdu yutkundu, Salih Öğretmen sabırsızlanarak sordu:

– Neymiş o oyun? Hâlâ anlamadım nasıl anladınız bu işin planlanıp yapıldığını? Kemal Hoca olayın neresinde? Yoksa onun dersinden kötü not alıyorsunuz diye intikam peşine mi düştünüz? Bakın öyleyse sizin için çok kötü olur.

Salih Öğretmen Emre'nin sakat kalmasından kendini sorumlu tuttuğundan daha da heyecanlanmıştı. Belki böyle bir durum onun da vicdanını rahatlatmasına vesile olacaktı. Gene de duyduklarına inanamıyordu.

– Hocam izin verin anlatayım. Kötü not aldık diye böyle iddialarda bulunacak karakterde olmadığımızı bilirsiniz. Anlatayım siz karar verin. Karar verecek bir durum olursa tabii. Her şey o kadar açık ki... Neyse sözü uzatmayayım, hocam sizin de bildiğiniz üzere Merve'nin babası üst düzey bürokrat ve yine biliyorsunuz ki bazen Merve'ye bile koruma verdikleri oluyor.

– Evet de bunların konumuzla ilgisi nedir?

– İlgisi şu Merve'yle konuşup iki korumanın Süleyman'la konuşmasını sağladık. Bunlar ona sivil polis gibi davranıp onu konuşturacaklardı.

– Nasıl yani? Sizden de korkulur, iki koruma görevlisi işi gücü bırakıp Süleyman'ı sorguya mı aldılar?

– Evet hocam. Süleyman iki sivil polisi karşısında görünce korkudan her şeyi anlatmış. Bütün bildikleri kayıt altında. Elimizde video kaydı var.

– Orada mı söylemiş Sinan'ı, Kemal Hoca'yı?

– Evet, hocam size de gösterebiliriz. Piknikten bir gün önce gidip tatbikatını bile yapmışlar. Süleyman'ın anlattığına göre Emre'nin düşeceği yerde suyun altında kayanın olması,

hatta bastığı yerde tahtanın yerinden çıkması, bunların hiçbiri ama hiçbiri tesadüfî değilmiş. Hepsi ayarlanmış, planlanmış. Zavallı Emre de hâlâ arkadaşlarını savunuyor, kendi dikkatsizliğinden olduğunu söyleyip kendine kahrediyor. Oysa her şeyden habersiz bir komplonun içindeymiş.

– Arkadaşlar dediğim gibi bunlar çok ciddi iddialar ve planlayarak adam yaralama veya öldürmeye teşebbüsten hapisle sonuçlanır. Tamam, Kemal Hoca hırslıdır ama bu derece olacağını tahmin edemezdim. Süleyman yalan söylüyor olmasın. Bir yanlış yapmamak lazım. Bunlar çok ciddi iddialar çok...

Bunları derken Salih Öğretmen'in kederi de yüzünden okunuyordu. Vicdanı bir nebze rahatlamıştı fakat gerçeğin yoğunluğu onu bir anda ezmişti. Şaşkınlık içindeydi. Bir yanı inanmak istemiyor, devamlı anti– tezler üretiyordu.

– Yok hocam, ben de kaseti seyrettim. Korumalarla da konuştuk, çocuğun korkudan yalan söylemeye hâli kalmamış. Kaseti seyrettiğinizde siz de fark edeceksiniz, diye araya girdi Çağatay.

Salih Öğretmen bozuk plak gibi aynı şekilde konuşuyordu:

– Bunlar çok ciddi iddialar, biraz sakin düşünüp ne yapmamız gerektiğine bakmalıyız. Bu durumu başka kimler biliyor?

– Siz, biz ikimiz, bir de Merve, korumaları saymazsak tabii, dedi Hakkı.

– Merve, Zeynep'e de anlatmış olabilir, dedi Çağatay. Onlar çok iyi arkadaşlar. Hem Zeynep de bizim takımdan.

Bir ara sessizlik oldu. Salih Öğretmen'in meselenin ağırlığı karşısında ezildiği ve neler yapılabileceğini düşündüğü belliydi. O anda televizyonda çıkan son dakika haberi bütün dikkatleri televizyona çevirdi.

– Sayın seyirciler, son dakikada aldığımız bir habere göre TK 1865 sefer sayılı Isparta uçağı, iniş yapacakken çevredeki bir dağa çarparak düşmüştür. 67 yolcu ve 5 mürettebattan kurtulan olmadığı zannediliyor. Kara kutusunun araştırıldığı uçağın...

Haberi duyduğunda Salih Öğretmen'in gözbebekleri büyüdü.

– Olamaz, dedi. Olamaz! Bu bizim Kemal Hoca ve matematik takımının uçağı. Düşmüş olamaz.

Hakkı şaşırdı:

– Emin misiniz hocam? Nereden biliyorsunuz?

– Bilmez olur muyum? Biletleri ben almıştım. Sonra bizim takım yarışmadan çekilince Kemal Bey ve diğer öğrencilerin adlarını bizimkilerle ben değiştirmiştim. Çok iyi biliyorum. Zorluk çıkarmışlardı hatta. 1865 TK Isparta uçağı, keşke bu kadar emin olmasaydım.

Çağatay hemen cep telefonuna sarıldı ve Merve'yi aradı.

Emre'nin hastane odasında Merve ve Zeynep olanlardan habersiz merak içindeydiler:

– Nerede kaldı bunlar? Çıkıyoruz ve hiçbiri yok, dedi Zeynep.

Merve'nin kulağına eğilerek,

– Salih Öğretmen gelmezse çok ayıp olacak, diye de ekledi.

Merve de kısık sesle cevapladı:

– Sus sus, ben de ne yapacağımı şaşırdım. O kadar da söyledim. Bugün o konuyu anlatmayın Salih Öğretmen'e. Yarına kalsın, dedim. Yok yok dinlemezler ki. Dur bakayım telefon çalıyor.

Odadakilere dönerek,

– Aaa! Çağatay arıyor, geliyorlar zannederim, şuna bakayım. Alo, Çağatay neredesiniz? Ne! Ne dedin? Hemen televizyonu mu açalım? Uçak mı düşmüş, iyi ki içinde değil miymişiz! Ne diyorsun sen? Tamam tamam bir saniye. Zeynep şu televizyonu açar mısın sana zahmet? Çabuk çabuk. Çok önemli bir gelişme olmuş. Bizim matematik takımının uçağı düşmüş.

Diğer tarafta Salih Öğretmen üzüntüyle ellerini başının arasına almış öylece duruyordu.

Kazanın Çok Ötesinde...

– Babaannem, babaannemi bırakın. Ne isterseniz yaparım, babaannemi bırakın!...

– Tek şansın var, bir tek şansın. Bize gerekli çözümlemeyi yaparsan, kurtarabilirsin babaanneni; çözüm istiyoruz, iyi düşün doğru karar ver.

– Tamam, tamam ne isterseniz yaparım. Yeter ki babaannemi bana verin. Onu bana bağışlayın. O benim hem annem hem de babam, anne babam beni bırakıp gittiklerinde o baktı bana, bugünlere o getirdi beni...Her şeyimi ona borçluyum. Bırakın onu bana, bırakın ne olur!!

– Bilemiyoruz Kemal, bilemiyoruz...Senden sadece bir cevap istiyoruz. Bir açıklama bir çözüm ... Onu ver bize, biz de sana en sevdiğin insanı verelim. Cevap sende, çözüm sende...

– Sorun hadi bakalım, neymiş sorunuz?

– Basit bir soru aslında; senin gibi bir matematik dehası için sıradan bir soru sayılır.

– Sadece bir mühendisim, makine mühendisi, ne dehası!

– Çevrendekilere pek de öyle davranmıyorsun. Başta yakın çevren; eşin ve çocukların olmak üzere herkes seninle matematikle ilgili bir mevzuyu tartışmaktan kaçınıyor. Hele okulda geometri dersleri vermeye başlayalı beri kendini beğenmişliğin katlandı. Özellikle oğlun Sinan senin isteklerini yerine getirmek için kendini paralıyor. Kaç gece yatağında "Babama layık biri olamadım. Neden onun kadar zeki değilim?" deyip ağlayıp durduğunu biliyor musun? Sen aslında babaanneni de hak etmiyorsun. Onu da alacağız elinden. Son şansın var, sadece bir şans tanıyorum sana... İmtihanın en iyi olduğunu düşündüğün konudan olacak.

– Hayır, lütfen, babaannemi bırakın, o bana bu hayatta iyi davranan tek insan... Onu bırakın ne isterseniz yaparım ne isterseniz...

– Bir tek isteğimiz var. Bir cevap bekliyoruz. Bir oyun oynayacağız ve bir cevap isteyeceğiz. En iyi olduğun konuda imtihan edeceğiz seni, bakalım geçebilecek misin?

– Tamam, tamam ne isterseniz yaparım, babaanneme zarar vermeyin de ne isterseniz yaparım.

İki zebani kılıklı adam zavallı kadını zorla tutuyor, diğer ikisi de mühendis Kemal'i tartaklıyordu. Ellerinde silahları olduğundan karşı durmaya pek şansı yoktu. Ne derlerse yapacaktı. İzbe bir sokak arasında bu dört kişi babaannesiyle onu kıstırmış, dünyada en değer verdiği varlığı ondan almaya çalışıyorlardı. İşin garibi, para veya cüzdanını istememeleriydi. Israrla bir soru sorup cevap istiyorlardı.

– Sana bir soru soracağız hemen cevabını bekliyoruz. 33 saniye süren var cevap verdin, verdin yoksa babaanneni bir daha göremezsin.

– Tamam tamam, sorun ne isterseniz sorun!

– Şimdi bize dört basamaklı bir sayı söyle, çabuk çabuk...

– Tamam söylüyorum, 3428. Oldu mu? 3428 tamam mı?

– Şimdi bizim kaderdenk sayılarımızla tanış: Benim sayım 7625 ve kardeşimin sayısı da 2374 tür. Bu sayılar sana denk düştü. Senin kaderinin burasında denk gelen sayılar bunlar. Şimdi senden istediğimiz. Senin sayın 3428 ile önce benim sayım 7625'i çarpman sonra senin sayın 3428 ile kardeşimin sayısı olan 2374'i çarpıp toplamını bize söylemen. Hemen başla 33 saniyen var yoksa bir daha babaanneni göremezsin.

– Bu kadar mı yani benden sadece bir çarpım ve toplam mı istiyorsunuz, dedi Kemal şaşkınlıkla.

– Evet ve bunu da 33 saniyede yapmanı bekliyoruz. 5 saniyen geçti bile...

– Olur, olur ama sayılar neydi? 3428 benimki. Kaderdenk sayılar da 7625 ve 2374 sizinki. Önce 3428 x 7625'i ve 3428 x 2374'i bulup her iki sonucu toplayıp size mi söyleyeceğim.

– Evet, dedi serseri kılıklı adam bir taraftan da saatine bakarak. Evet bunu da 15 saniyede yapman lazım.

– Bir dakika, bir dakika bu süre çok az...

– Sen bilirsin, sana kalmış...

O an çok eskilere gitti. Babaç ile – o hep babaannesine öyle derdi– yalnız oldukları çocukluk günlerini hatırladı. Zihninin dip köşelerinde kalmış bir hatıra gözünün önüne geldi. Babaç, alışverişten döndüğünde elinde bir kesekağıdı tutuyordu. Eskiden manavlarda domatesler biberler kağıttan yapılma keselerin içine konurdu. Kesekağıdının yapıldığı kağıtlar da genelde gazeteden arta kalan kağıtlar olurdu. Bu

kesekağıdının içi boştu. "Bak." demişti babaç "Sana ne buldum? Bu kesekağıdının üzerinde bir sayı oyunu var. Sen seversin diye bir kuruş fazla vererek aldım." Bu sayı oyunu o sayı oyunuydu. O senelerde bu oyunu pek çok arkadaşına yapmış ve sınıfta gözde öğrenci olmuştu. Matematiğe merakını pekiştirmişti bu oyun, nasıl da unutmuştu!

– 10 saniyen kaldı...

"Nasıldı? Nasıldı? İlk önce bu kaderdenk sayıların toplamının 9999 olması gerekiyordu zannederim. 7625 + 2374 = 9999. Evet tamam sonra iş benim verdiğim sayıda bitiyordu. Sayıdan 1 çıkartıyorduk. 3428 – 1 = 3427. Bir de sayıyı 10000'den çıkartıyorduk: 10000 – 3428 = 6572." diye aklından geçiriyordu.

– 5 saniyen kaldı...

"En son adım neydi? Hah tamam bunları yan yana yazmak: 34276572" diye düşündü ve hemen sayıyı söyledi:

– 34,276,572

– Kazandın, dedi adam. Kıymetini bil! Yoksa elinden gider.

Adamlar karanlık sokakta geldikleri gibi aniden kayboldular.

Kemal babaannesine kavuşmuştu. Hemen başını dizine yaslayarak konuştu:

– Ah babaç, ah babaç öyle korktum ki seni kaybedeceğim diye...

Babaannesine eskiden beri babaç derdi, yöresel bir tabir miydi? Bilmiyordu, baba ile anaçın birleşimi bu ifadeyi küçüklüğünden beri kullanıyordu. Babaannesi de ellerini başına koyup Kemal'i şefkatle okşadı, ilk defa ağzını açıp konuştuğunda mütebessim yüzü daha da ışıldadı:

– Evladım beni kaybetmek istemediğini söylüyorsun. Fakat beni çok üzdün, yattığım yerde kemiklerim birbirine geçti. Ben seni iyi insan olarak yetiştirdiğimi düşünüyordum. Halbuki sen gencecik fidanlara kıyabilecek kadar hırsla dolmuşsun oğlum. Kendine bir bak bu sen değilsin, benim oğlum bu değil...

Kemal itiraz edecek gibi oldu:

– Ben iyi birisiyim babaç, ben iyi birisiyim. Ama kimse beni anlamıyor. Ben elimden geleni yapıyorum, anlamıyorlar. Oğlum bile beni anlamıyor. Benim ne annem vardı ne de babam, sen yaşlı hâlinle beni yetiştirdin. Oğlum her imkana sahip buna rağmen isteklerimi bir türlü gerçekleştiremiyor.

Babaç sevgiyle Kemal'e baktı, aynı zamanda yüzünde bir hüzün saklıydı:

– Hiçbir istek insan hayatını karartmaya değmez evladım. Senin yüzünden acı çekenlere bir baksana karın oğlun... Şimdi de gencecik bir çocuğun ömür boyu sakat kalmasına sebep oldun.

Kemal yine karşı çıktı:

– Ama ben öyle olsun istemedim ki! Ben sadece oğluma yer açmaya çalışıyordum. Bu derece olsun istemedim. Babaç inan istemedim. Ben de üzüldüm, Allah biliyor ben de çok üzüldüm. Fakat o yarışmayı hak eden bizdik, benim oğlumdu. Ben okula şirketimden özel fonlar aktardım eğitime katkı olsun diye. Bununla da yetinmedim haftada 2– 3 günümü orada ders anlatmaya ayırdım. Az şey mi bunlar? Karşılığında oğlumu ülke çapında bir yarışmada görmek istemem çok mu babaç çok mu? Bana yapılmadı bunlar yapılsaydı şimdi belki dünya çapında ün sahibi olacaktım. Neden çocuğumun bir fırsatı olmasın neden?

Babaç sabırla dinledi, Kemal hıçkırıklara boğulunca biraz daha bekledi. Sakinleşmeye yüz tuttuğunda bir şefkat kahramanı edasıyla konuşmasını sürdürdü:

– Üzüldüysen tamirine çalışmalısın. Hırs sebebi hasarettir. Sen gereksiz hırsınla hem kendine hem de oğluna tamiri zor manevî zararlar verdin. Öbür çocuğa da hem maddî hem manevî öyle yaralar açtın ki muhakkak bunun hesabını verirsin. Bu dünyada olmazsa ötede karşılığını ödeyeceğin bu zararları burada telafi etmezsen korkarım ki çok sevdiğini söylediğin beni bir daha göremezsin. Kişi sevdiği ile beraberdir. Salihler salihlerle, kötüler kötülerle beraberdir. Ötelerde buluşmamız için yaptığını tamir etmelisin... Tamir etmelisin... Tamir etmelisin...

Kemal ter içinde, sırılsıklam uyandı. Babaçının son sözleri beyninde hâlâ yankılanıyordu. Son zamanlarda böyle sıçrayarak uyanmalarına alışık hanımı hiç aldırmadı bile bu duruma, uyumasına devam etti. Yatakta fazla duramadı, kalktı yüzünü yıkadı. Soğuk suyun yüzüne değmesi çok iyi gelse de içindeki sıkıntıyı gidermiyordu.

Kemal Öğretmen gitti, oğlunu kaldırdı. Babasının kendisini kaldırmasına alışık olmayan Sinan bu duruma çok şaşırdı. Yine de bir şey demedi. Babası her zamankinden daha düşünceliydi. Bir karar vermeye çalışır hâli vardı. Sınav heyecanına verdi. Babası her zaman onun yerine de heyecanlanırdı. Daha doğrusu babasına göre Sinan heyecanlanmayı bile beceremezdi. Aldırmamaya ve babasını kızdırmamaya çalışarak son hazırlıklarını tamamladı. Ne de olsa bugün uçak kalkıyor, ne zamandır bekledikleri yarışmaya gidiyorlardı.

Kemal Öğretmen, çocukları arabasına alıp havaalanına doğru yollandığında uçağın kalkmasına daha bir saatten fazla

vardı. Çocuklar kendi aralarında şakalaşsalar da Kemal Öğretmenlerinin durgun hâli gözlerinden kaçmamıştı. Bu sebeple çok da ses çıkarmamaya çalışıyorlardı, yanlarında oldukları kişi sözleriyle dayak atan öğretmenlerdendi.

Kemal Öğretmen, derin düşüncelerden kopup geldiğini teyit edercesine yavaş yavaş konuşmaya başladı:

– Çocuklar hayatta bazı fırsatlar vardır. Onları kaçırmamak lazımdır. Hayatın kendisi de bize verilmiş bir fırsattır ayrıca onu da değerlendirmek, boşa harcamamak gerekir. Biz bize verilen bu hayat emanetini kirletmeden gerçek sahibine ulaştırmakla mükellefiz. Unutmayın ki hayatta sınavlar her zaman olacak, kimisini kazanacak kimisini de kaybedeceksiniz. Şimdi sizi havaalanından önce bir yere götüreceğim. Burada kendi hayatınızı gözden geçirmenizi ve sizin için gireceğiniz sınavın önemini bir kere daha düşünmenizi istiyorum.

Arabadaki gençler ne diyeceklerini bilemediler, sessizce başlarını sallayıp tasdiklediler. Biraz sonra kabristana geldiklerinde Kemal Öğretmen'in ne demek istediğini daha iyi anlamışlardı. Sinan da şaşkındı. Uçağa binmeyi hayal ederken, aile kabristanına gelmişlerdi. Hele biraz sonra babasını büyükannesinin kabrinin önünde ellerini açıp hüngür hüngür ağlarken gördüğünde iyice şaşıracaktı. Şimdiye kadar bırakın babasının ağlamasını gözlerinin yaşardığını bile gören olmamıştı. "Ağlamak zayıfların, güçsüzlerin işidir." deyip, her ne zaman ağlarlarsa bir de o kızardı çocuklarına. Diğer öğrenciler de öğretmenlerinden etkilenmişler, ağlamaklı olmuşlardı. Ne yapacaklarını, ne düşüneceklerini bilemiyorlardı. Ellerini açıp ağlamaklı öğretmenlerini seyrediyorlardı. Böyle yarım saatten fazla geçti. Uçağın kalkış vakti gelmişti. Fakat kimse Kemal öğretmene bir şey söyleme cesaretini gösteremiyordu.

En sonunda Kemal öğretmen ellerini duasını bitirenler gibi yüzüne sürüp kararlı bir şekilde geri döndü. Hepsi merakla ne diyeceğini bekledi:

– Evet arkadaşlar hayatta matematik sınavından daha önemli şeyler de var. Herkes hata yapabilir, fakat hatasını anlayıp tamir etmeye çalışması gerekir. Yaptığı yanlışın sonucuna katlanmalı ve daha fazla dert, sıkıntı çekmemek için elinde fırsat varken onu değerlendirmelidir. Şimdi ben de bir hatamı tamir etmek ve af dilemek için uçağı hatta sınavı kaçırma pahasına da olsa arkadaşınız Emre'nin hastaneden çıkışına gitmek istiyorum. Arkadaşınızdan helallik almak bana göre hayatımdaki her şeyden kıymetli...

SON

Oyunların Matematik Dilinde Çözümlemeleri

Yarışmada…

Üzerinde 'Kırmızı– Mavi' yazan kalem kutusundan bir kalem çekmek gerekir.

Eğer çekilen kalemin rengi Kırmızı ise bu kutu muhakkak 'Kırmızı– Kırmızı' kutusudur. Bütün kutuların etiketlerinin değiştiğini unutmayalım. Bu yüzden 'Kırmızı– Mavi' olması gereken kutuya da 'Mavi– Mavi' ; 'Mavi– Mavi' olması gereken kalem kutusuna da 'Kırmızı– Kırmızı'yazılmıştır.

Eğer çekilen kalemin rengi Mavi ise bu kutu muhakkak 'Mavi– Mavi' kutusudur. Bütün kutuların etiketlerinin değiştiğini unutmayalım. Bu yüzden 'Mavi– Mavi' etiketli kutuda da 'Kırmızı– Kırmızı' ; 'Kırmızı– Kırmızı' etiketli kutuda da 'Kırmızı– Mavi' yazılmalıdır.

Arkadaşlar Arasında...

Seçilen sayı ardışık artan rakamlardan meydana geldiğinden yüzler basamağına a dersek, onlar basamağı a + 1, birler basamağı a + 2 olur.

Olası bütün durumlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Olası durumlar	Yüzler basamağı	Onlar basamağı	Birler basamağı
1.durum	a	a + 1	a + 2
2.durum	a	a + 2	a + 1
3.durum	a + 1	a	a + 2
4.durum	a + 1	a + 2	a
5.durum	a + 2	a + 1	a
6.durum	a + 2	a	a + 1
Toplam	**6a + 6**	**6a + 6**	**6a + 6**

Hepsini toplayıp toplamı buluruz.

Toplam = (6a + 6) x 100 + (6a + 6) x 10+ (6a + 6) x 1

Toplam = 600a + 600 + 60a + 60 + 6a + 6

Toplam = 666a + 666

Toplam = 666 x (a + 1)

Toplam / 6 = 666 x (a + 1)/6 (toplamı 6 ya böleriz)

Toplam / 6 = 111 x (a + 1)

Toplama çıkan sonucu eklersek...

666 x (a + 1) + 111 x (a + 1) = 777 x (a + 1) sonucunu buluruz.

Çıkan sonucu önce 3 sonra 37 ye bölersek;

777 x (a + 1) / 3 = 259 x (a + 1); 259 x (a + 1) / 37 = 7 x (a + 1)

7 x (a + 1) sonucunu elde ederiz. Burada akıldan yapılan 7'ye bölme işleminin sırrını da anlarız. Size verilen sayıyı 7'ye bölünce a + 1 bulunur ki bu ilk sayının ortasıdır. Gerisi kolayca bulunur.

Sınıfta...

Ay için a yaş için bc kullanalım. bc iki basamaklı bir sayıdır.

Ay için kullanılan a'yı 2 ile çarpıp 5 ekleyelim.

$2a + 5$

Çıkan sonucu 50 ile çarpıp yaş için bc yi ekleyelim.

$(2a + 5) \times 50 + bc$

Sonuçtan 365 çıkartıp sonra da sonuca 115 ekleyelim.

$((2a+5) \times 50 + bc) - 365 + 115$

$100a + 250 + bc - 365 + 115 = 100a + bc.$

$100a + bc$; abc nin çözümlenmiş hâlidir. a ayı ve bc de yaşı verir.

Bilgiç Dedeyle...

Oyunun sırrı aşağıdaki dört basit matematiksel özellikte gizlidir:

Çift sayı ile tek sayı toplanırsa, sonuç daima tek sayıdır.

Çift sayı ile çift sayı toplanırsa, sonuç daima çift sayıdır.

Çift sayının tek veya çift sayı ile çarpımında sonuç daima çift sayıdır.

Tek sayının tek sayı ile çarpımında sonuç daima tek sayıdır.

Sağ ele yazılan birinci sayıya ‘x’ dersek sonuç ‘2x’ olur. Sol ele yazılan sayıya da ‘y’ dersek sonuç ‘3y’ olur. ‘2x’ daima çifttir, ‘3y’ ise ‘y’ tekse tek, çiftse çift sayıdır. Eğer toplam ‘2x + 3y’ çift ise bu sol ele yazılan sayının çift yani ‘y ‘nin çift olduğunu, yok eğer tek sayı ise ‘y’ nin tek sayı olduğunu gösterir.

Aynı durum 4 ve 5 rakamları için de geçerlidir.

Kazanın Çok Ötesinde...

Bu oyun şu şekilde de oynanabilir:

Oyun oynayacağınız kişiden iki tane dört basamaklı sayı söylemesini istersiniz. İkinci sayıyı 9999 tamamlayıp siz kendi sayınızı oluşturursunuz. Sonra da 10 saniye de ilk sayı ile diğer ikisini çarpıp toplamlarını verirsiniz.

İlk sayı X olsun. X sayısı dört basamaklı olduğundan X sayısını abcd şeklinde yazmak mümkündür. a, b, c, d birer rakam olup a sıfır değildir.

Kaderdenk sayılarda A ve B olsun.

A + B = 9999 olmalıdır.

X ile önce A sayısını sonra da Y sayısını çarparsak

XA ve XB sayılarını elde ederiz. Bu iki sayıyı toplarsak;

XA + XB = X (A + B) olur.

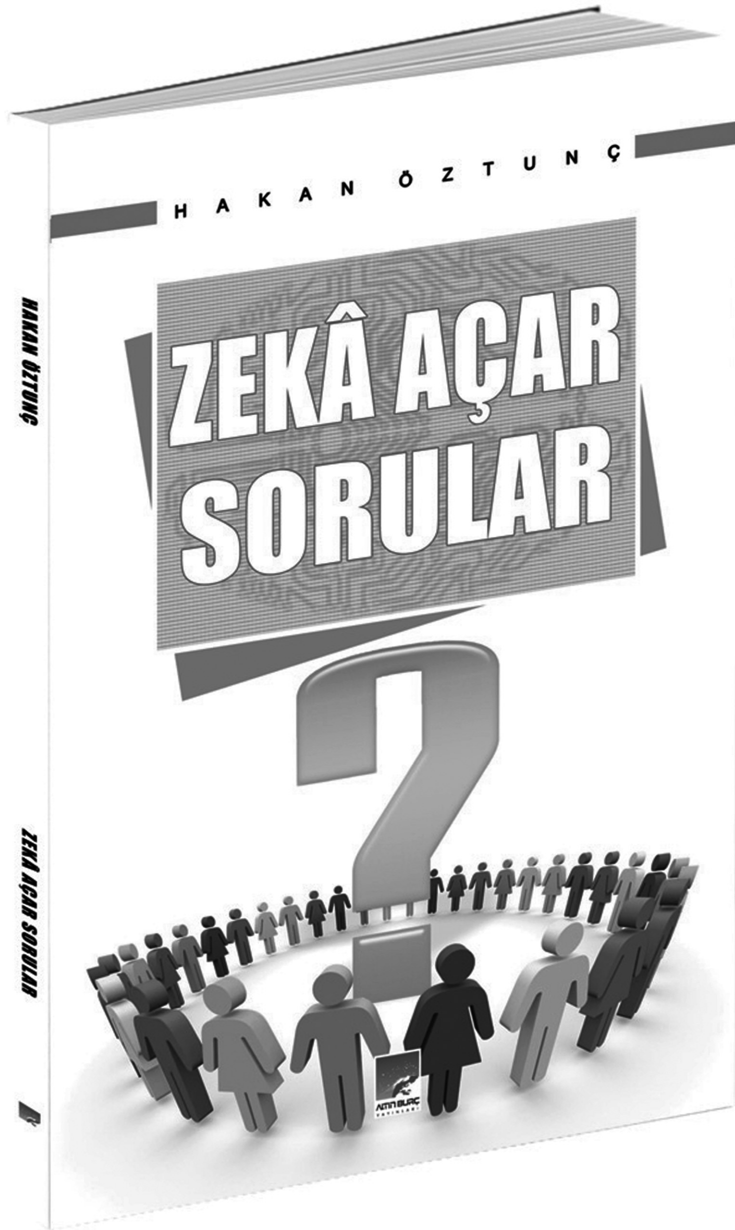
= X . (9999) = X (10000 – 1) = 10000X – X sonucunu elde ederiz.

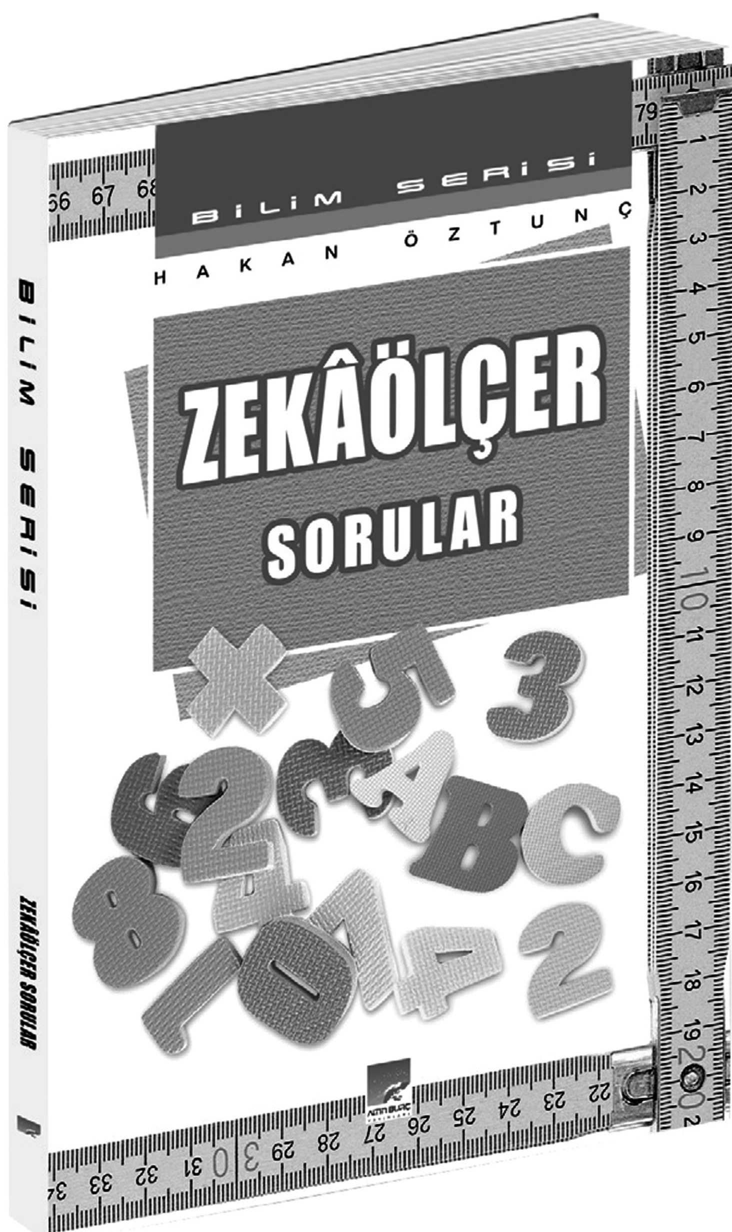
Bu durumda X yerine (abcd) yazarsak abcd0000– abcd sonucuna ulaşırız.

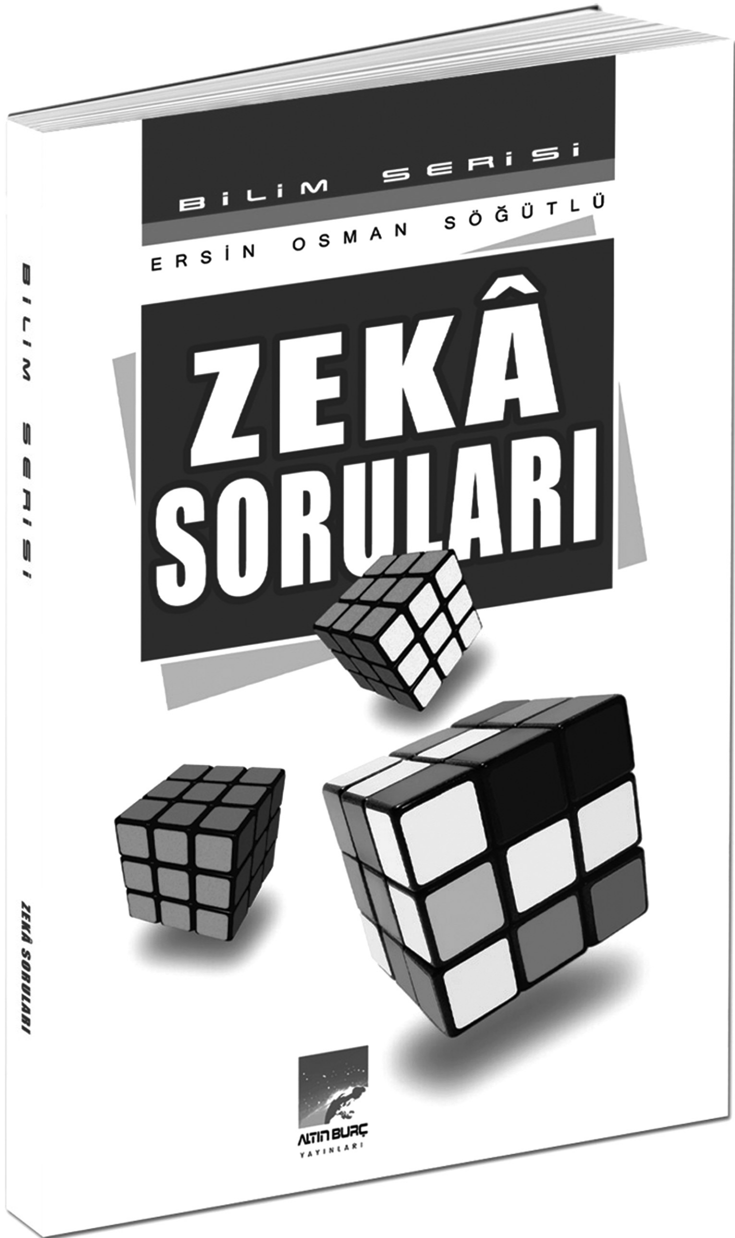
Bu sonuç da 10000 – abcd ve en başta da abcd– 1 olmak üzere bir netice verir.

Bir örnekle açıklarsak;

1234 sayısı için hangi kaderdenk sayılar seçilirse seçilsin çıkacak sonuç daima 1234 – 1 = 1232 başa yazılarak, 10000–1234 = 8766 da sona yazılarak elde edilir: 12,328,766.

HAKAN ÖZTUNÇ
ZEKÂ AÇAR SORULAR
HAKAN ÖZTUNÇ
ZEKÂ AÇAR SORULAR

BİLİM SERİSİ
HAKAN ÖZTUNÇ
ZEKÂÖLÇER
SORULAR
BİLİM SERİSİ
ZEKÂÖLÇER SORULAR

BİLİM SERİSİ
ERSİN OSMAN SÖĞÜTLÜ
ZEKÂ SORULARI
BİLİM SERİSİ
ZEKÂ SORULARI
ALTIN BURÇ
YAYINLARI